

BRASSOI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-ÚTCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Brassóban egy hónap 70 lej
negyedévre 190, fél évre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. — Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedévre 370, fél évre 720, egész évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HÍRDETESEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITERADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APROHÍRDETESEK közvetlenül a kiadoba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók.

A lavina

megindult; ki tudja, hol áll meg és kit
hogyan talál meg?

A négyszáz milliós utlevélpanamában
elsőnek Franasovici belügyi államtitkár
temette be a főrgeteg; nyomban utána
Vaitoianu Sándor tábornok, a közle-
kedési miniszter öccse tűnt el a robogó
hótömegben, s újabb telefonjelentés sze-
rint maga Vaitoianu miniszter is áldozat-
ul esett a katasztrófának: a belügyi ál-
lamtitkár magával rántotta a mélységbe;
lemondott állásáról.

A félelmes botránylavina most már
magát az egész kormányt, az egész libe-
rális pártot, sőt magát az egész uralkodó-
rendszert is fenyegeti; dübörögve rohan
nyomába a szédületes áradat, s nincs
olyan struccfeje ennek a hatalomnak,
melyet maga-biztosítón dughatna már
bele a nagyság és ártatlanság mentő ho-
mokjába.

Mert ez a váratlanul kirobbant s
mind újabb áldozatokat követelő szen-
zációs válság nem más mint a mélységek
ben és magasságokban esztendőző óta
felgyülemlett, s az ország és államélet
messze területein szétágazó, lelkeket, in-
tézményeket, közületeket, hatóságokat is
már-már penészgombaként elárasztó kor-
rupciós szellemnek egy minden eddigi-
nél nagyobb, izgatottabb, karakterisztiku-
sabb kifakadása. Egy csufabb, rom-
bolóbb és fájdalmasabb Lesseps és
Humbert-ügy, melynek hullámai még ez
után vethetők fel megdöbbentő szennyét
az erősen romlott közéletnek.

Ha váratlanul zuhant is alá ez a
pusztító lavina, érezni lehetett, hogy a
tisztulás folyamatának meg kell indul-
nia; a jobb sorsra érdemes ország, a-
melynek annyi nemes értéke, az euró-
pai koncertben kiváló állása, az embe-
riség sorsában méltó hivatása van, nem
maradhat sokáig zsákmánya a párthatal-
mi abszolútizmus, s a kormányzat mu-
lasztásait kihasználó kiterjedt bünszövet-
kezetnek. Jönnie kellett ennek az ítél-
tőnek, mely kiönti a vakondokat sötét
lyukaikból, s melynek pusztító csapásai
után a törvényesség, tisztesség, rend-
kötelesség, szakértelem, méltányosság és
önzetlenség hétszínben ragyogó szírvá-
nya diadalmasan derül fel Románia ég-
boltjára.

Nagy a botránya és szenzációja a
négyszáz milliós paamának, de sokkal
többet megér mint négyszáz milliót s
mint az esetleg szintén áldozatul eső li-
berális uralmat, mely Brătianuék szerint
nélkülözhetetlen az ország számára.

Nélkülözhetetlen? Vajon szabad
gondos, legális, csupán az állam javát
és magasabb szempontjait szolgáló kor-
mány alatt ilyen, egész a miniszteri tár-
cáig kompromittáló panamának törté-
nie? Ma még világosan nem lehet megál-
lapítani, mennyiben terheli a kormányt
és pártját közvetlenül a felfakadt négy
száz milliós utlevélpanama. De a fele-
lősség óriási és az erkölcsi és politikai
konzekvenciát minden tekintetben le
kell vonnia a kormánynak. Az a rend-
szer, emlyben egész maffia garázdálkod-
hatik előkelő orgazdák segítségével, naiv
és jóhiszemű polgárok tömeges kizsák-
mányolásával, megérett az összeomlásra.
A lavina el fogja sodorni a hivatására
méltatlan kormányzatot is. Ez a termé-
szet törvénye.

Megkezdődött a liberális kormány teljes bomlása

Franasovici után Vaitoianu

**Alexandru Vaitoianu tábornokot, a közlekedésügyi miniszter öccsét letar-
tóztatták — Izgalmas jelenetek a mai minisztertanácson — Constantinescu
földmívelésügyi miniszter bejelenti, hogy ő is le fog mondani**

„A kormány távozása elkerülhetetlen“

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudó-
sítójától.) A lavina, amelyet Franasovici
belügyi államtitkár lemondása indított
utjára, feltartóztatlanul rohan, s az
utlevélpanama ügye, amely az újabb
idők legnagyobb botrányává fejlődött ró-
vid néhány nap alatt, elnyeléssel fenye-
geti az egész mai rendszert. Az utolsó
huszonnégy óra eseményei rohamosan
követték egymást, úgy, hogy nem kell
nagy fantázia annak az elképzelésére,
hogy

a legközelebbi huszonnégy óra
még súlyosabb eseményeket hoz-
hat

A Brassói Lapok ma reggel megje-
lent számában az utlevél panamáról
szóló bukaresti tudósításunkban azt ír-
tuk, hogy az ügygel kapcsolatban egyesek
tulságosan messzemenő kombinációkat
emlegetnek, ezek azonban annyira me-
részek, hogy azokat regisztrálni feltétle-
nül idő előtti volna. Huszonnégy óra
sem telt el azóta, s már is többé-kevésbé

beigazolódott, hogy azoknak, akik ily-
merészen kombináltak, igazuk volt; a
kormány teljes bomlása megindult. Fra-
nasovici után ma a kormány másik tagja,
Vaitoianu közlekedésügyi miniszter mon-
dott le, s nincs kizárva, hogy még a mai
nap folyamán beadja lemondását Con-
stantinescu földmívelésügyi miniszter is.
A mai minisztertanács eseményei is —
már amennyit azokból meg tudni lehetett
— elsőrangú fontosságúak, s azokat su-
lyos történések előjeleinek lehet tekint-
teni.

Mindezek ellenére nem szabad el-
felednünk azt, hogy a botrány közép-
pontjában a liberális kormány áll. Az a
liberális kormány, amelynek még min-
dig rendelkezésére állanak azok az esz-
közök, amelyek alkalmasak az ügy élé-
nek letompítására, s nincs kizárva az
sem, hogy Brătianuék igyekezni fognak
olyan fordulatot adni az ügynek, amely
— régi jó szokás szerint — újból ártatla-
nokká teszik őket.

Vaitoianu tábornokot letartóztatják

A mai nap nagyfontosságú eseményei Vaitoianu Alexandru tábor-
noknak, Vaitoianu Artur közlekedésügyi miniszter testvéröccsének letar-
tóztatásával indultak meg. A tábornok ellen a Petrolul National letartóz-
tatott képviselője a vizsgálóbíró előtt súlyos vallomást tett még napokkal
ezelőtt, a vizsgálóbíró azonban, talán elég érthető okokból, nem rendelte
el letartóztatását. A botrány azonban — közvetve Franasovici lemondásá-
val — olyan fordulatot vett, hogy a tábornok letartóztatásának elrende-
lése halaszthatatlanná vált.

Vaitoianu Alexandru tábornokot már reggel letartóztatták az Elisa-
beta-szanatóriumban, ahova — a panama kipattanása után — állítólag
betegesen költözött be. A tábornokot letartóztatása után azonnal az ilfovi
ügyészségre kísérték.

Vaitoianu lemond

A letartóztatás megtörténte után
Vaitoianu Arthur közlekedésügyi minisz-
ter azonnal Constantinescu földmívelés-
ügyi miniszter lakására sietett. Constanti-
nescuról tudvalevő, hogy Vaitoianunak
leg hathatóbb pártfogója, s emlékeztet
még az az akció, amelyet az elmúlt év-
ben a kormány újraszervezése idején
Vaitoianu, az akkori belügyminiszter ér-
dekében kifejtett. Nyilvánvaló, hogy
Constantinescu ebben a válságban is ex-
ponálni fogja magát Vaitoianuért sőt, a
mint a későbbi események mutatják, vele
teljes szolidaritást is vállalt.

Ezalatt történt, hogy Brătianu Jo-
nel miniszterelnök sürgős miniszterta-
nácsra hívta össze a kormány tagjait. A
minisztertanácsban azonban Vaitoianu köz-
lekedésügyi miniszter már nem jelent
meg, hanem maga helyett

levelet küldött Brătianu Jonel
miniszterelnöknek, amelyben be-
jelenti lemondását.

A minisztertanács

A mai minisztertanács részleteiről
jőformán semmiféle szivárgott ki a nyil-
vánosság elé; annyit azonban még is sike-

rült teljes határozottsággal meg tudni,
hogy a tanácskozás napirendjén az utle-
vél panama ügye szerepelt. Az ügy elő-
adója Marzescu igazságügyminiszter volt,
aki izgatott hangon mondotta el előter-
jesztését, s abban részletesen felsorolta
mindazoknak neveit, akik a panamában
kompromittálva vannak. A névsort ter-
mészetesen nem hozták nyilvánosságra,
bizonyos azonban, hogy abban igen sok
liberális párti képviselő és szenátor, de
több ellenzéki képviselő és igen sok fe-
lette magas állású állami tisztviselő ne-
ve szerepel.

Constantinescu is lemondással fenyegetőzik

A minisztertanács után Constantines-
cu Alecu földmívelésügyi miniszter politi-
kai barátai előtt nagy jelentőségű nyil-
latkozatot tett.

Mindenekelőtt kijelentette, hogy
lemondását a legközelebbi órák-
ban be fogja nyújtani,
már csak azért is, mert nem nézheti, hogy

**A lej Zürichben
zárlatkor 2.97 és f**

Vaitoianu Arthur — akinek szerinte az utlevél panamában nincsen szerepe — abban szenvedő szerepet játszik. Nyilatkozatának legszenzációsabb része azonban az volt, amelyben azt mondta, hogy

ennyi botrány közepette az egész kormány lemondása elkerülhetetlen

Constantinescu nyilatkozata politikai körökben érthető feltűnést keltett, s a legközelebbi órák eseményeit türelmeilemül várják. A liberális kormány bomlása megindult, s Brătianu-éknak nagy erőfeszítésbe fog kerülni, hogy a megindult lavinát megállíthassák.

Izgalom a fővárosban

A mai nap eseményeiről a legtöbb bucaresti lap a délután folyamán rendkívüli kiadásban számolt be. A történetek a legnagyobb izgalomban tartják a politikai köröket, már annyi is inkább, mert kormánykörökben mélyen begombolóznak, s onnan sem misem hatol át, úgy, hogy még a közvetlenül érdekelték sem tudhatnak meg részleteket.

Vaitoianu Alexandru kihallgatása

A ma letartóztatott Vaitoianu tábornok kihallgatása délből egy órákor kezdődött meg és este nyolc órákor még javában tartott. A kihallgatást Bristorian vizsgálóbíró vezeti s azt mindössze egyszer szakították félbe a panamaügy eddig letartóztatásban levő főszereplőjével, Nicu Filipovici-csal való szembesülés végett.

Az igazságügyi palotában rendkívüli izgalom uralkodik, s az épület előtt hatalmas tömeg várja a letartóztatás végleges kimondását, amely valószínűleg a késő éjjeli órákban történik meg.

Vaitoianu miniszter teleplezéseivel fenyeget

Ugyancsak rendkívüli izgalom uralkodott ma délután politikai körökben. A délutáni órákban híre kelt ugyanis, hogy Brătianu Jonel miniszterelnök délután öt órára magához kérte Vaitoianut, a lemondott közlekedési minisztert.

Vaitoianu eleget tett a miniszterelnök kérésének s megjelent nála. Kiszivárgott hírek szerint a miniszterelnök igyekezett Vaitoianut meggyőzni lemondása helytelenségéről és kijelentette, hogy nem érti az egész ügyet.

Vaitoianu állítólag igen rövid választ adott a miniszterelnöknek.

Kijelentette, hogy lemondásához feltétlenül ragaszkodik, egyúttal hangoztatta, hogy majd gondoskodik arról, hogy a sok gazember és panamista, aki még a porondon áll, kellőképpen telepleztessék.

Constantinescu pálfordulása

Estére a válság ügyében szenzációs fordulat állott be. Megbízható értesülések szerint Constantinescu Alecu földmívelésügyi miniszter teljesen megváltoztatta eddig elfoglalt álláspontját s kijelentette, hogy nem védi tovább Vaitoianut, hanem engedi az ügyet a megindult mederben tovább folyni.

A helyzet a késő esti órákban az, hogy politikai körökben holnapra újabb szenzációs eseményeket várnak, s megvannak győződve arról, hogy a holnapi nap meghozza a végső kifejlődést, már csak azért is, mert Marzescu miniszter — kijelentése szerint — mindent latbavet az ügy teljes kiderítésére.

Marzescu és Brătianu Jonel tanácskozása

A mai minisztertanács után Marzescu igazságügyminiszter és Brătianu Jonel miniszterelnök ma délelőtt a minisztertanács befejezte után bizalmas értekezletre vonult vissza, amelyen az igazságügyminiszter ismertette Brătianu Jonellel az utlevél-panama legújabb fejleményeit.

Újból elnapolják a nemzetgyűlést

Politikai körökben ma híre terjedt, hogy a parlament üléseit holnap újból elnapolják hétfőig.

Hivatalos helyen ezt az intézkedést azzal indokolják, hogy a parlament által tárgyalt törvényjavaslatok még nincsenek kellőképpen előkészítve. Ellenzéki körökben azonban az újabb elnapolást az utlevélpanamára vezetik vissza, s ezt annál jogosabban, mert több ellenzéki képviselő már a holnapi ülésen megakartá interpellálni a kormányt a panama ügyében.

Mi következhetik Genf és London után?

Anglia és Németország választ — Mikor kerül sor a francia parlament feloszlatására?

BRASSÓ. (A Brassói Lapok munkatársától.) A világpolitikának a köznapokban két olyan eseménye lesz, amelyek mellett feltétlenül meg kell állanunk. Törvényhozást választ Anglia és törvényhozást választ Németország. A két esemény egyformán súlyos és a világpolitika szempontjából éppen ma döntő fontosságú. Európának sikerült szerencsésen megúszni a londoni konferenciát, amelynek eredményei megadták a népszövetség genfi tanácskozásainak irányát is. Kétségtelen, hogy London és Genf olyan politikai adottságok, amelyekben változtatni ma már aligha lehet. De rosszakarattal azoknak eredményeit teljesen semmivé lehet tenni.

És most az a kérdés, vajon a most közelgő német és angol választások előrelátható eredményei milyen hivatással lesznek a jövő világ politikájára, melyet végeredményben is ez a két állam irányít, természetesen karöltve Franciaországgal.

Angol kilátások

Macdonald kormányát nem külpolitikája hozta abba a helyzetbe, hogy új választásokat volt kénytelen elrendelni. Teljesen alárendelt kérdésben intéztek koncentrált támadást a konzervatívok és a liberálisok a munkáskormány ellen, s eléggé feltűnően akkor, amikor a német-francia-angol megegyezés tető alá került.

Amikor a munkáskormány az angol kormányzat élére került, az volt az általános benyomás, hogy az angol polgári pártok csődöt mondtak, s abból a hinárból, amelybe Anglia külpolitikáját különféle kötelezettségeik szem előtt tartásával vitték, semmiképpen sem tudván szabadulni, az érdektelen harmadikat tolták előtérbe, hogy amit ők rontottak, azt hozza helyre.

Ezt a benyomást fényesen igazolták az események. A munkáskormány a konzervatív és liberális urak szerint már kikaparta számkukra a gesztenyét a tűzből, megcsinálta azt, amit a polgári pártok talán sohasem tudtak volna tető alá hozni. A mór megtette kötelességét.

Azok a nyilatkozatok, amelyek konzervatív részről is — most a választási kampány alatt — a munkáskormány külpolitikájáról elhangzottak, feltétlen elismeréssel adóznak, s ez az egyetlen körülmény is elégséges bizonyíték arra, hogy akár a liberális, akár a konzervatív párt kerül kormányra, ezt a megkezdett politikát folytatni fogják. S ez ezúttal garancia arra is, hogy a londoni és genfi egyezményeket Anglia részéről nem fenyegeti veszély. Anglia felől Európa ma

nyugodt lehet: konzervatívok és liberálisok örülnek, hogy ennyire sikerült rendbehozni Európa ügyét.

A német eshetőségek

Egészen másképpen áll a helyzet azonban Németországban.

Már a londoni és a genfi konferenciák ideje alatt a német belpolitikában mind erősebben nyomult előtérbe az a felfogás, amelyet a szélsőséges német pártok, különösen pedig amit a német nacionalisták vallanak. Ismeretes, hogy ez az álláspont a londoni és genfi eredményeket a legkevésbé sem tartja kielégítőnek, s hogy ez a felfogás mennyire tért tudott hódítani, annak beszéde bizonyítja, a Marx-kormánynak a német nemzetiekkel folytatott sikertelen tanácskozásai.

A német nemzetiek talán sohasem érezték magukat annyira erőseknek, mint most, s éppen ezért érthető, hogy a dolgok menetét a választásokig kényszerítették. Németország lakossága most fogja megmondani tulajdonképpen: Kell-e neki Genf, kell-e neki London?

A kérdés német részről ma még felette problematikus, és távolról sem lehet oly határozottsággal bizni a Dawes-javaslatok sorsában, mint angol részről. A német nép ma hajlik a nacionalista eszmékre, s ha a november elején megtartandó választások a győzelmet a nacionalisták kezébe adják, úgy Európa helyzete sokkal nehezebb lesz, mint valaha. S Németország mai hangulatát tekintve, erre mindenesetre számíthatunk.

Mi lesz Franciaországgal?

Franciaországra az eseményeknek ilyen esetleges alakulása semmi esetre sem maradhat kihatás nélkül. A Herriot-kormány helyzete sokban függ a német választások eredményétől, mert a francia közvélemény aligha fogja tűrni a német nemzetiek álláspontjának érvényesülését, hiszen tudvalevő, hogy a londoni és a genfi konferenciák eredményeit amúgy is kedvetlenül és bizalmatlanul fogadta. Herriotéknak nyitva kell tartani szemüket, mert az az egy bizonyos, hogy a német választások eredményétől függ, hogy — lesz-e választás Franciaországban is?

Nagyon kézenfekvő az az eshetőség most, hogy a demokrácia ideiglenes uralma után újból a reakció veszi kezébe az uralmat: Angliában a konzervatívok, Németországban a nemzetiek, Franciaországban pedig Poincaréék alakjában. És akkor Európa ott lesz, ahol egy évvel ezelőtt volt: csak hogy egy eredménnyel szegényebben, egy tanulsággal gazdagabban.

(K)

Reinitz dadog, akadozik és fáradt

Döntő fordulat a hírhedt bűnügyben — A kassai rendőrség megdöntötte Reinitz hazug vallomását

SZATMÁR. (A Brassói Lapok munkatársától.) Az ugynevezett Reinitz-ügyben nagyjelentőségű fordulat történt. A szatmári ügyészség a mai napon távirati megkeresést kapott a kassai rendőrségtől, amely közli az ügyészséggel, hogy Reinitz csehszlovákiai vallatása a tervezetnél hosszabb ideig fog elhúzódni s a kassai rendőrség ezért diplomáciai úton

kérte a tíz napra engedélyezett kiadatási terminus meghosszabbítását

ugyancsak táviratban Kassára kérte a kassai rendőrség Reinitz Jakab romániai áldozatainak több hozzátartozóit is, akiket újlag szembesíteni fognak a gyanúsítottal. Az újabb szembesítések ötletét az ügyben beállott perdöntő fontosságú friss fejlemény vetette fel.

Reinitz Jakab ugyanis, aki eddig a hosszú vizsgálat idején abszolút megbízható konoksággal és következetességgel kitartott ártatlanságának hangoztatása mellett, most

láthatólag megtört már és megváltoztatta vallomását a gyanús módon eltűnt és a kassai erdőben meggyilkolva talált Nussbächer Hermann ügyében

Ezzel kapcsolatosan kiderült, hogy Reinitz hamis vallomást tett a határon átcsempészett pénzre nézve, amelyet Rei-

nitz — mint most tisztázódott — a meggyilkolva talált Nussbächer-től vett el. Annakidején Reinitz azt állította, hogy két évvel ezelőtt a nála megtalált 62.000 cseh koronát, amit a határon átkart csempészni Romániába, egy banktól vette fel, ahol ezüstöt cserélt be érte. Állítása most megdőlt és a szembesítés során a kihallgatott bankigazgatók megcáfolták Reinitz azon kijelentését, mintha banktól vette volna fel ezt az összeget.

Kiderült azonban az is, hogy Nussbächer az eltűnése előtt felvett ettől a banktól 75.000 cseh koronát, majd eltűnt a pénzzel. Később találták meg holtan

Újabb tanuvallomások szerint Reinitzet a kritikus időpontban másodmagával látták a kassai hegyek között

s nincs kizárva, hogy Nussbächer volt Reinitz utitársa. Különben a kassai rendőrségen szakadatlanul tartó kihallgatások rendkívül izgalmas lefolyásuk, a kihallgatás közben.

Reinitz már nagyon akadozik, dadog és általában rendkívül fáradt benyomást tesz

s láthatólag erősen megtörték azok az adatok, amelyek Nussbächer eltűnése dolgaiban ellene szólnak.

A kormány még mindig tartós életre rendezkedik be

A mai minisztertanács

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A mai minisztertanács az utlevél-panama ügyén kívül jutott idő még egyéb ügyek tárgyalására is. A tanácskozáson hozott határozatok a legkevésbé sem mutatnak a kormány távozási szándékára, sőt, e határozatok után ítélve, a kormány még hosszú életre rendezkedik be.

Mindenekelőtt meghallgatták a trónbeszédre adandó válaszok elkészült szövegét, amelyet a kamara részéről Mircea Juvara képviselő, a szenátus részéről pedig Panaitecu szenátor olvastak fel. Azután elhatározták, hogy Jancu Flondort, a bukovinai politikus, a nemzet halottjaként temetik el, s a temetésen a kormányt Nistor bukovinai miniszter fogja képviselni.

A felirati vitában a kormány részéről a kamarában Marzescu, Inculetz és Tatarescu, a szenátusban pedig Duca és Constantinescu vesznek részt.

A minisztertanács után a kormány nagyjai. Bratianu Jonel, Bratianu Vintila, Duca és Marzescu külön tanácskozást tartottak, amelyeken — a hivatalos jelentés szerint — a folyó ügyeket beszélték meg. A hivatalos jelentésekben itt »folyó ügyek« egészen biztosan; az utlevél panama ügye volt.

A nagyváradi prefektus magasabb szempontjai

Szerinte izgatja a kedélyeket a panamák leleplezése

NAGYVÁRAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Megírta a Brassói Lapok, hogy az agrárbizottság tárgyalásán milyen kínos incidens játszódott le dr. Roxin Theodor ügyvéd és Chirvai képviselő közt. Az esetet a nagyváradi lapok is megírták, azonban a cikkek megjelenését a cenzura megakadályozta. Erre dr. Roxin a tegnapi reggel megjelenő lapokban a prefektushoz címzett nyílt levelet tett közzé, amelyben kifogásolta azt, hogy a cenzura az ilyen cikkek közlését nem engedélyezi, holott a cenzura hivatása az államellenes cikkek megjelenésének megakadályozása.

A prefektus a nyílt levélre nyilatkozott és kijelentette, hogy a cenzura Nagyváradon magasabb hivatást teljesít, magasabb szempontok vezetik a cikkek engedélyezésében. Ő maga részéről nem tartja megengedhetőnek, hogy a kedélyeket izgató cikkek lassan napvilágot.

Ma Chirvai szintén nyilatkozott és rosszallását fejezte ki afölött, hogy a templom és a paplak céljaira igénybe vett telekről Roxin azt állította, hogy saját családja részére követelte.

A nyilatkozat-özön után az ügynek valószínűleg a bíróság előtt lesz folytatása, ami ránt városzerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Folyik a Ruhrvidék kiürítése

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A londoni és genfi konferenciák nak a Ruhrvidék-kiürítésére vonatkozó határozatainak végrehajtása teljes erővel folyik. Majna-Frankfurtot a franciák már kiürítették, míg a dortmundi hadizónát ma ürítik ki. Koblenzből érkezett jelentések szerint a szövetségesek és a németek kiküldöttjei aláírták az általános meg egyezést, amelyben a függő kérdések legnagyobb részét rendezik.

A Rajna bizottság rendeletet bocsátott ki, amelyben a francia-belga vasut-igazgatás kivételével mindenünnen elvonja a megszálló csapatokat. Ugyanilyen értelmű rendeletet adtak ki a ruhrvidéki és az összeldorfi parancsnokok is. A rendeletek azonnal hatályba léptek.

DORTMUND. A franciák ma reggel nyolc órakor az összes középületeket kiürítették. Masy tábornok törzsével eltávozott. A csapatok még a városban maradtak. Semmi incidens nem történt.

Bratianu Vintila újabb kölcsönt keres

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Politikai körökben elterjedt hírek szerint Bratianu Vintila pénzügyminiszter november 15-én a Banca Nationala vezérigazgatójával, Oromluval együtt újabb kölcsön keresésére indul Párisba. A pénzügyminiszter a kölcsön fejében állítólag fel fogja ajánlani Románia petroleumtermelését.

Egy esztendei börtönre ítélték egy orvost

Magzatelhajtás és emberölés vádjával a törvényszék előtt

LUGOS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Mintegy félévvel ezelőtt súlyos váddal terhelt, magzatelhajtás és gondatlanságból okozott emberölés büntetével vádolva került a lugosi ügyészség fogházába dr. Técsy Ferenc lugosi orvos, akinek szenzációs bűnében ma hozott ítéletet a lugosi törvényszék három tanácsa dr. Makay Gusztáv tanácselnök elnöklése alatt.

A nagy feltűnést keltő bűnper, amelynek kimenetelére előfokozott kíváncsisággal tekintettek nemcsak a közönség, hanem az orvosi társadalom körében is, egy gavosdiai fiatal asszony mesterséges elvetélés kapcsán bekövetkezett halálából keletkezett.

Szücs Gáborné, Szabó Eszter fiatal gavosdiai asszony, egy ottani vasuti raktárnok felesége az áldozat, aki az emberöléssel vádolt orvos bűnében az egyetlen illetékes mentő, vagy terhelő tanu lehetne, már több mint fél éve meghalt.

A gyermekáldástól irtózó asszonyi eltévelyedésnek árát életével, két gyermekének árvaságával és egy boldog házasság gyászos lerombolásával fizette meg.

Krassó-Szörény megyében, az itt élő mindhárom nemzetiség körében az utolsó esztendőkből feltűnően kevés a gyermekszületés. Jó sorban élő, jobb módú falusi asszonyok körében is rohamosan terjedt el a magzatelhajtás bűnös szokása, amely egyes községekben, ahol titkot nem csinálnak belőle az asszonyok, valószínűleg szennvedővé vált már a fiatal anyajelöltek körében.

Szüléstől rebesgetik, hogy a bábaasszonyok legnagyobb része, különösen a falvakban, ma már nem a szülések, hanem a magzatelhajtások után él.

Es ez sokkal jövedelmezőbb kenyérkeresetnek is bizonyul, mint a szüléseknél való segédkezés. Sőt nemcsak bábák, de akadnak orvosok is, akik hivatásszerűen foglalkoznak a törvénybe ütköző magzatelhajtással.

Ilyen hírben állott a város és a környező kézségek asszonyai előtt dr. Técsy Ferenc lugosi orvos is, akinek orvosi prakszisa a mendemondák szerint csaknem kizárólagosan magzatelhajtásban merült ki.

Szücs Gáborné is rávették barátai és szomszédasszonyai, hogy utasítsa el magától a harmadik gyermek jelentkező áldását.

Férje tudta nélkül kuruzsoltani kezdte magát. És amikor a kuruzsoló falusi asszonyok átkos munkájának eredményeként súlyos beteg lett, Lugoson lakó komaasszonyának kapacitálására felkereste dr. Técsy Ferenc lugosi orvost, aki a magzatelhajtást elvégeztette rajta. A boldogtalan asszony állapotát azonban hirtelen rosszra fordult. Ekkor férjének mindent bevallott. A környék valamennyi orvosát odahívták a nagy fájdalmakat szenvedő fiatal asszonyhoz. De az orvosok már nem tudtak rajta segíteni.

Előhaladott veremergezést konstataáltak a betegen, aki iszonyu kínok között másnap kiszenvedett.

A szerencsétlen férj, akinek egész élete munkája, minden megtakarított vagyona és pénzkészlete ráment a felesége titkon folytatott kuruzslására előbb, majd a válság napjaiban az élete megmentésére irányuló kísérletekre, a bűnbak kereső falusiak hatása alatt s a maga nagy tragédiájának keserűségében dr. Técsy Ferenc ellen feljelentést tett a lugosi ügyészségen, amely a fiatal asszony holt testének felboncolását rendelte el. És miután a boncolás adatai a felmerült gyanút igazolni látszóttak,

a vizsgálóbíró dr. Técsy kihallgatás után azonnal letartóztatásba helyezte

Técsy dr. a tegnapi tárgyaláson a magzatelhajtást beismerte, de tiltakozott az ellen, hogy az asszony halálát az ő vélkes gondatlansága okozta volna. Ártatlanságát hangoztatta és pontosan ismertette az orvosi kezelés lefolyását s többször hivatkozott arra, hogy az áldozat már előzően mások szakszerűtlen kezelésében volt s az ő műtete után is saját maga kezelte magát a kapott utmutatás szerint és így a fertőzést a saját tisztátalan kezelése következtében kaphatta.

A vád és védőbeszéd folyamán dr. Morosiu ügyész a bűnügyi anyagalmazat megállapítását, s a vádlottnak úgy a magzatelhajtás, mint a gondatlanságból okozott emberölés büntetéseért való szigorú megbüntetését követeli. Sebestyén Lipót dr. védő hosszú, lélektanilag alapokra fektetett erőteljes beszédében a vád kornatanujának, Kirics Magdolna bábaasszonynak a vallomását erőlteti meg, amelyre a vád főképpen támaszkodik. Bizonyítékot sem a vád, sem a vád kornatanuja, sem a vizsgálót nem tudott produkálni. Az ügyész azt mondja: ott van a halott; kell-e ennél súlyosabb bizonyíték. A védő azt feleli, hogy a halott csak a halált bizonyítja, nem pedig a vádlott bűnösségét.

Az élessé fajult védelmi és vád vita elhangzása után a büntető három tanács pár perc alatt meghozta ítéletét, mely szerint a törvényszék dr. Técsy Ferenc orvost magzatelhajtás büntetéseért

egy esztendei börtönbüntetésre, három évi hivatalvesztésre és az összes költségek megfizetésére ítélte.

A gondatlanságból okozott emberölés vádjával a törvényszék a vádlottat bizonyítékok híján felmentette.

Az ítélet ellen az ügyész súlyosbíttatásért, a védő enyhítésért felebbezett. A tábla határozatáig a törvényszék dr. Técsy Ferenc fogházban hagyását fenntartotta.

A marosvásárhelyi kereskedelmi iskolák botránya

Feljelentés Diaconescu igazgató ellen — Bünvádi eljárás az elvitt butorok miatt — Anghelescu miniszter adott szava

MAROSVÁSÁRHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A magyar sajtó ismételt szövege tette a marosvásárhelyi kereskedelmi iskola igazgatójának, Diaconescu urnak viselt dolgait. Konkrét vádakkal azonban ezideig még senkisé nem léphetett a nyilvánosság elé, mert hiányoztak azok a tárgyi alapok, amelyeken ezek a vádak nyugodtak. Most azonban feljelentés érkezett az illetékes hatóságokhoz Diaconescu igazgató ellen, s ez a feljelentés oly súlyos vádakkal támadja meg az igazgatót, hogy ezek többszörösen megerősítik a Diaconescuról azelőtt kolportált híreszteléseket.

A feljelentés mindenekelőtt elmondja, hogy Diaconescu, mint a helybeli leányintézet igazgatója, két ízben súlyosan visszaélt növekedési helyzetével. Ezt a vádat a feljelentő konkrét adatokkal tudja igazolni. Továbbá elmondja a feljelentés, hogy Diaconescu az intézetnél általa rendszeresített titkári állás fejében havi 3634 lej fizetést vett fel a várostól, a felvett összegből azonban a titkárnak csak 1500 lej fizetett ki. Diaconescu a városnak benyújtott fizetési lajstromban titkárául egy városi tisztviselőt, Georgescu kisasszonyt nevezte meg, segédtitkárául pedig a kisasszony öccsét, Georgescu Györgyöt, akit azonban még július hóban áthelyeztek Brassóba és eszerint nem le-

hetett a kereskedelmi iskolánál alkalmazva, mint segédtitkár. A fizetési lajstromokból azonban nem tűnik ki az a furcsa körülmény, hogy a Georgescu testvérek Diaconescu igazgató urral unokatestvéri viszonyban vannak, ami némileg megmagyarázza Diaconescu eljárását.

Diaconescu igazgató ellen azonban a leg súlyosabb vád az, hogy még a nyár folyamán a kereskedelmi iskola tulajdonát képező butorokból egy vagon butort a regáiba szállított.

A nagyarányú lopásról azonban a város tudomást szerzett és bünvádi feljelentést tett Diaconescu ellen

Diaconescu erre megijedt és két héttel ezelőtt visszaszállította a butorokat. Mikor a butorokat ismét visszavitték

Diaconescu viselt dolgai megérdemelt felháborodást keltettek Marosvásárhely lakosságában és annakidején Maior prefektus utján kérték is a román közalkalmazottak redukcióját. Anghelescu közoktatásügyi miniszter szavát adta, hogy a kérelmet a legkedvezőbb módon intézi el, azonban ígéretét nem tartotta be. A miniszteri eljárás az egész Diaconescu-ügy érdekes háttérét markáns vonásokkal világítja meg.

Bernády György visszavonul a közéletből

MAROSVÁSÁRHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Bernády György dr., a Magyar Párt intézőbizottságának legutóbbi állásfoglalására való tekintettel elhatározta, hogy minden közéleti szerepléstől visszavonul. E határozatából kifolyólag tegnap lemondott a marosvásárhelyi református egyházban viselt főgondnoki tisztjéről. Az egyház közgyűlése ma délután 5 órakor foglalkozott a lemondás ügyével és elhatározta, hogy a lemondást nem veszi tudomásul.

Programmbeszédek áradata Angliában

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Lloyd George tegnap mondta el Lancashireban programbeszédét. A liberális párt vezére hangoztatta, hogy a liberalizmus nem hajlandó sem a reakciót, sem a forradalmat segíteni. Beszédéből kétségtelenül kitűnt, hogy a liberális párt a választásokon két fronton akar harcolni: a konzervatívok és a munkáspárt ellen.

Lord Curzon a Cityben mondotta el programbeszédét, s abban elismerte a munkáspárt ügyességét, amelyet a külpolitikában tanusított.

Macdonald Lancasterben mondotta el kortes beszédét, amelyben a következőket mondotta:

— Nem hiszünk a szovjetnek, Angliának azonban kötelessége, hogy Oroszországot elismerje, mert azt nem lehet kimetszeni Európa testéből. A munkáskormánynak meg kell nyitnia az orosz piacokat Anglia számára, hogy megelőzze versenytársait.

Mit szól Csicserin az angol válsághoz?

Moszkvai távirat jelenti, hogy Csicserin szerint mindaddig, amíg Angliában tart a kormányválság, Oroszország az angol szerződést nem ratifikálja.

Amerika és Németország között elmúltak a félreértések

NEWYORK. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Képítől-színházban mintegy hatezer főnyi közönség ünnepelte a diadalmas Zeppelin tisztjeit. Az amerikai zenekar a »Deutschland«-ot játszotta, s a közönség énekelt. Eckener, a Zeppelin kapitánya kijelentette, hogy meggyőződése szerint Amerika és Németország között elmúltak a félreértések.

A szociáldemokraták álljanak a kisebbségi ügy mellé**A Magyar Kisebbség legújabb száma**

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Magyar Kisebbség október 15-iki számában Spectator erőteljes cikkben korholja a magyarságot, mely a saját legfontosabb érdekeiért sem dolgozni, sem áldozni nem hajlandó. Szélesést állapít meg és tömörülést sürget. Aztán a hazai szocialistákat hívja fel, hogy az elveiket is annyira sértő kisebbségellenes politika ellen ők is foglaljanak állást és küzdjenek együtt az elnyomott kisebbségekkel.

Egy másik cikk a jugoszláviai horvát blokk álláspontját ismerteti. T. T. pedig Scotus Viatornak Hlinkáról írt cikkével kapcsolatban kimutatja, hogy az angol publicista megtagadta a mulban vallott elveit és elítéli a tót néppártot, mivel szabadságot mer követelni a prágai kormánytól.

Idézi a derék magyar folyóirat a Freiburger Nachrichten cikkét, mely Colban Erik erdélyi utját szintén nevétségesnek mondja. Azt a pénzt, írja, melybe ez az erdélyi tanulmányt került, jobb lett volna az ablakon kidobni.

A Magyar Kisebbség tanulságosan ismerteti Erdély népességét a Pragmatica sanctio korában és a román kisebbség küzdelmét Jugoszláviában, míg egyéb közleményeiben harcos készséggel, de tárgyilagos nyugalommal cáfolja meg a sovinszta román lapok vádjait és rágal mait.

A Magyar Kisebbség minden hó 1-én és 15-én jelenik meg Lugoson. Előfizetési díjára 103 lej.

Angheliescu csodálatos jóindulata

Nagy Károly református püspököknek mindent megígért — Először kaptunk kielégítő válaszokat oktatásügyi sérelmeinkre

BUKAREST. (Saját munkatársunktól.) Nagy Károly erdélyi református püspök a szenátus megnyitása óta Bukarestben tartózkodik, ahol sok vezető politikussal folytatott tanácskozásokat jelentős magyar kisebbségi és egyházi kérdésekben. Tegnap délután négy órakor Nagy Károly püspök és Tőkés Ernő esperes hosszú ideig tartó tanácskozáson vett részt Angheliescu közoktatásügyi miniszternél. A püspök két nagy jelentőségű memorandumot adott át a miniszternek.

Az első memorandumban

tiltakozik a 83 erdélyi református iskola bezárása ellen

Kéri e memorandumban többek közt, hogy a bezárt iskolák ügyében tartsanak szigorú ankétot s létesítsenek e célra oly vegyes bizottságot, mely a miniszter kiküldötteiből és az egyház képviselőiből álljon. Angheliescu miniszter messzemenő előzékenységgel és jóakarattal fogadta a püspök előterjesztését és

a leghatározottabb formában megígérte, hogy az ankétot a leg-rövidebb idő alatt valóra váltja, s ezen a püspök óhaja szerint és az általa megjelölt módon részt fognak venni az egyház képviselői is.

A megbeszélés a püspök és a miniszter között ez alkalommal kiterjedt minden fontos iskolai kérdésre s a ref. egyház iskoláinak jelentős ügyeire. Döntő fontosságú, hogy a miniszter valamennyi kérdésben a legmesszebbmenő előzékenységet és megértést tanusította s

Angheliescu olyan nobilis volt, mint eddig még soha

Különös fontosságúak azok a megbeszélések, melyek a nyilvánossági joguktól megfosztott zilahi, szászvárosi kollegiumokra s a kolozsvári leánygimnáziumra vonatkoztak. Ez iskolák ügyében a miniszter és a püspök között hosszas megbeszélés folyt. E megbeszélés után Angheliescu miniszter ez iskolák ügyében érdekelt erdélyi kerületi és vezérinspektórokhoz tanácskozott. E tanácskozás után újból folytatta Nagy Károly püspökkel megbeszéléseit és formális biztosítékokat adott a püspököknek, hogy

a régi határozatokat azonnal revízió alá veszi.

Ha a legelső revízió alkalmából a bezárt iskolák ügyében a legcsekélyebb igazságtalanság is kiderülne, azonnal új ankétot fog tartatni a helyszínén és ezek az iskolák

nyilvánossági jogukat azonnal vissza fogják kapni.

A második memorandumban a püspök azt a kérést terjesztette elő, hogy azokat a rendeleteket, melyeket az erdélyi kisebbségi iskolák ügyében kiadnak a kerületi felügyelőknek, küldjék meg ugyanazon időben azoknak az egyházaknak is, melyek az illető iskolákat fenntartják. Angheliescu miniszter ebben a kérdésben is engedékenynek mutatkozott és megígérte, hogy a rendeleteket az egyházak kívánsága szerint ezentúl meg fogja küldeni.

A kedvező válaszok után Nagy püspök köszönetet mondott Angheliescu miniszternek megértő előzékenységeért. Angheliescu viszont kijelentette, hogy

amennyiben lenne még valami fel-szólamlásuk, ne menjenek a népszövetséghez, sem egy búvá a külföldre, hanem menjenek mindig hozzá teljes bizalommal, mert

ahogyan eleget tesz most a kívánságoknak. ugy

teljesíteni fogja a jövőben is kéréseiket.

Ez audiencia után Nagy Károly püspök

Duca külügyminiszterhez

ment, aki messzemenő előzékenységgel fogadta. Ducát arra kérték, hogy személyesen is támogassa az Angheliescu miniszternek beadott memorandumban formulázott felszólalásokat, hogy azok teljesítenek, Duca igen szereltremelő módon

biztosította Nagy püspökök teljes támogatásáról.

Nagy Károly püspök ez után Lepadatu vallásügyi miniszternél tett látogatást és megköszönte a miniszternek azt a támogatást, amelyet a sepsiszentgyörgyi lelkes konferencia alkalmából nyújtott.

A püspök Lepadatuval egyúttal pénz segélyt kért a református egyházak részére. Lepadatu azt válaszolta, hogy a kérdést a vallásügyi miniszterium költségvetési bizottságához utalja s megígérte, hogy

a bizottságban kedvező döntést fog hozatni.

Lepadatu miniszter is arra kérte a püspöket, hogyha bármiféle panaszuk merülne fel egyházi kérdésekben, ne menjenek külföldre, hanem őt keressék fel s azon lesz, hogy a sérelmek orvosoltasának.

Nagy püspök este 9 órakor elhagyta Bukarestet és Kolozsvárra utazott. Munkatársunknak alkalma volt vele beszélni és azt a benyomást nyerte, hogy

Nagy püspök most először indul el Bukarestből meglegedve

először történik, hogy kielégítik azok az eredmények, melyeket az egyház panaszaiiban elért. E nem várt kedvező eredmények arra a tényre engednek következtetni, hogy

a kisebbségek egyéb kérdései is kedvező megoldás felé haladnak.

LEGUJABB ŐSZI ÉS TÉLI DIVATLAPOK

Smart	—	—	—	—	120	Lei
Astra	—	—	—	—	100	"
Perfekt Album	—	—	—	—	100	"
Paris confection	—	—	—	—	120	"
Perfekt Mode	—	—	—	—	40	"
Wiener Chic	—	—	—	—	190	"
Wiener Schneider Modelle	—	—	—	—	180	"
L'Enfant gyerek album	—	—	—	—	100	"
Chic Parisien	—	—	—	—	200	"
Elite	—	—	—	—	145	"
Favorit Modern Album	—	—	—	—	45	"
Le Chapeau D'hiver (női kalap)	—	—	—	—	180	"

Brassói Lapok könyvosztálya

Brassó, Kapu-ucca 64—66. szám.

Simmering motoros-favágógép 5 HP
Skoda motoros-favágógép 6 1/2 HP
Simmering motor 5 HP
 olcsón eladó

*

6281

Bartha Árpád, Sft. Gheorghe—Sepsiszentgyörgy.

Megkérlik a perfelvételt a Mittelmann-ügyben

**Befejezték a nyomozást — Hogyan követték el a gyilkosságot?
Ki a gyilkos?**

MAROSVÁSÁRHELY. A Brassói Lapok cikksorozata, amellyel felhívtam a közfigyelmet a »Vácmány« hegy titkaira s a legutóbbi bűntényekkel kapcsolatban visszaidéztam a Mittelmann-ügyet a bűntény jelentőségéhez, mely érdeklődést váltott ki mindenütt. Megállapításaim annak a gyanúnak helyességét igazolták, hogy a Mittelmann ügy más megvilágításba is helyezhető s hogy az első tárgyalás anyagát előkészítő nyomozás hézagokat hagyott a bűnügyben. Nem vállalkozhattam arra, hogy ezeket a hézagokat kitöltssem, de cikksorozatom az igazságnak mégis megtette azt a szolgálatot, hogy széles körökben újra felelevenítették Kohn Dávid széplaki kereskedő meggyilkolásának körülményeit s a lehetőségek új szempontjait nyitotta meg néhány újabb adat, melyeket a gyors lázas újságírói munka során összeszednem sikerült.

Kolozsvári köröknek köszönhető, hogy adataim alapján megindult a homályos részletek felderítésének nagy munkája s ezzel ezt a komoly fordulatot iktathatjuk az 1922 évi december hóban elkövetett gyilkosság második fázisához, amely az ügy revíziójának megkéréséhez vezet. Befolyásos körök ugyanis interveniáltak a szigurancahivatal kolozsvári vezérfelügyelőségénél s két detektivet kértek, akik az érdekelt felek költségére a bűnügy szálainak kibogozását újra megkezdjék s a minden réteget egyformán megnyugtató igazságot kiderítsék.

A detektívek munkában

Biánu Jenő dr. sziguranca vezérfelügyelő a kolozsvári kerület két legügyesebb detektívét, Puchlaped Gyulát és Ikoriáru bocsátotta az interveniálók rendelkezésére. A két detektív a zsidó ünnepek előtti napokban megérkezett Várhelyre.

A detektívek mindenekelőtt a bűnügy anyagát vették át. Aztán kihallgatták a Mittelmann-család tagjait s jegyzőkönyvbe foglalták a Brassói Lapok megjelölt tanuainak vallomását. Csak ezután tértek új utakra. A kihallgatott tanúk megerősítették a mi adatainkat s a vallomások Szalay Zsigmond éjjeli baktér őrizetbevételét eredményezték. A vele összefüggő kihallgatások idejére.

Új nyom a bizonytalanságban

A Szalay Zsiga szereplésével összefüggő bárd-kérdését a lélektani és ténybeli bizonyítékok megállapítása után kikapcsolták a detektívek s magára a bűntényre fordították minden figyelmüket. Ismeretes, hogy a helyszínen közelében, ahol Kohn meggyilkolták, egy ösvény vezet el. A detektívek megindultak ezen az ösvényen visszafelé s Kiss Antal koronkai gazdálkodó kertjébe jutottak. Arra a telekre, amelynek istállójában Olteán Tódor szolgálta megálalta azt a rongyba göngyölt 20 ezer lejt, amely állítólag a meggyilkolt Kohn tulajdona volt.

Hogyan került a pénz az istállóba?

Mittelmann József elítélése idején az ítélet indoklása azt a tényt állapította meg, hogy a pénzt a Mittelmann szánjából kivett szalmával szórta ki az egyik kocsis az istállóba. A most lefolytatott nyomozat e kérdésben a következő megállapításokat tette:

Amikor Kohn az elítélt állítása szerint a gyilkosok lehúzták a szánról ő a backamadarasi csendőrsre vágatott s jelentést tett az esetről. A csendőrökkel Mittelmann behajtott Marosvásárhelyre, hogy a bűntényről jelentést tegyenek a csendőrszázadnál, ahol azt az utasítást kapták, hogy hajtsanak vissza Koronkára s várják be ott a kiszállandó bizottságot. A csendőrök visszahajtottak Koronkára s Kiss Antal gazdához kopogtattak be, akihez rendszeren megszállni szoktak.

Kiss Antalnak két szolgálja volt: Gáspár József cigányifju (melléknevének Pordé) és Olteán Tódor román származású szolgagyermek.

Mittelmann lovát bekötötték az istálló jobb oldalába. Balra a tulajdonos lovai és három tehén volt elhelyezve. Mittelmann reggel felé odaszólt Olteának: — A szánban levő szénát add oda a lovaknak!

Ez meg is történt. Délelőtt Olteán az istállót takarította s ekkor a vasvilla hegyére — az istálló bal oldalán, a tehének alatt — akadt egy csomag, amelyben pénz volt. A pénz egy rongyba volt göngyölve. A csomagot eldugta s másnap odaadta Székelymoson községben lakó anyjának, aki a csomagban

20 ezer lejt talált. Ennek feléből kis házat építtetett a másik felét pedig átadta egy csendőrnek, aki nála házkutatást tartott. (A bűnügy irataiból nem tűnik ki, hogy mi történt ezzel a pénzzel.)

Kétségtelen, hogyha a pénz Mittelmann szánjában lett volna elrejtve, akkor

Mittelmann nem bízta volna meg Olteát azzal, hogy a szánban levő szénát a ló elé dobja, hanem saját maga keresett volna erre alkalmat, azon egyszerű okból, hogy elrejtse a pénzt.

De meg, ha a szánból felnyalábolt takarmánnyal kerül az istállóba, akkor a Mittelmann lova előtt, vagy alatt találták volna meg s nem az istálló másik végében...

Mindettől eltekintve Kohnnál 50 ezer lejt volt. Tehát ha Mittelmann rabolta volna ki az áldozatot, akkor abban a csomagban lett volna az egész összeg, amelyet az istállóban talált meg Olteán Tódor szolgagyermek és amely állítólag a Mittelmann szánjáról származott.

Végül: a pénz rongyokba volt göngyölve. Ha Mittelmann a gyilkos, nem rongyokba csomagolja a pénzt. Viszont nem tételezhető fel, hogy Kohn így hordta volna magánál az összeget.

Van még egy fontos körülmény, amelyet nem szabad és nem lehet figyelmen kívül hagyni. Az iratok áttanulmányozása közben különös értéket tulajdonítok annak a csendőr jelentésnek, amely konstatálja, hogy: »A bűntényt bejelentő Mittelmann-nál a szabályszerű motozást megtartottuk.« E motozás szabályszerűségéhez tartozik, hogy az illető személyi megmotozása után felkutatják Mittelmann szánját is. Megtörtént mindez és Mittelmannál — se nála, se szánjában — semmi gyanúsat nem találtak...

Az következik az elmondottakból, hogy Kohn többet gyilkolhatott meg. A gyilkos társa, vagy társai, mindjárt megosztottak a pénzen. Az egyik bűnrészes pedig Kiss Antal portájára vezető ösvényen leszaladt s a pénzt az istállóban elrejtette....

A detektívek ebben az irányban rendkívül fontos megállapításokat tettek, melyekről azonban az újrafelvétel érdekében bővebben nem nyilatkozhatunk.

Amit elmulasztottak az első nyomozás során

Közel két esztendő telt el a »Hollós-tón« elkövetett gyilkosság óta. Az idő mély szakadékot vágott a mai nyomozás igyekezte és a bűntény felderítetlen részleteinek rekonstrukciós lehetősége közé. Amit akkor elmulasztottak, az most nehezen, vagy egyáltalán nem pótolható. Rendkívül fontos körülmények maradnak és maradtak felderítetlenül. Kezdjük előlről:

1. Amikor Mittelmann és a csendőrök szánon Várhely felé tartottak, a csendőrök elhaladtak a hulla mellett

anélkül, hogy megnézték volna

Pedig nem szabad lehetetlennek tartani azt, hogy Kohn Dávidban még élet lehetett. Erről feltétlenül meg kellett volna győződniük.

2. Amikor a bárdot a gyilkosságot követő negyedik nap délelőttjén falusi emberek megtalálták, a nyelén száraz vérfoltok voltak. Allati, vagy emberi vérfoltok-e? Ne kutassuk. Ilyen állapotban adták le a koronkai csendőrségnek. Mire aztán a vérfolt vegyelemzésére a bárd a vegyvizsgáló intézetbe jutott, a bárd le volt mosva.

Ki mosta le, hol moshatta le és miért valaki ezt a bárdot?

Megállapítatlan probléma mindmáig.

3. A Kiss Antal istállójában megtalált pénz rongyokba volt göngyölve.

Ki volt ez a rongy? Ki használt ilyen rongyot? Nem a gyilkos zsebkendője, kasszája volt-e az?

Ezt sem lehet ma már megállapítani, mert a rongy nincs sehol. A székelymosoni Olteán — saját állítása szerint — elégette.... (Ma azt vallja, hogy elásta a trágya közé....)

4. Az orvosi véleménnyel kapcsolatos jegyzőkönyvben nincs feltüntetve, hogy a hulla a fejével a tetőnek, vagy a völgynek feküdt-e? Pedig a hulla fekvéséből pozitív megállapítást nyerhetett volna már, akkor az,

vajjon a tető felé menet, vagy ellenkező irányban kapta-e a halálos csapást Kohn Dávid?

Lábnymok a hóban

A két detektív kihallgatta azt a három embert, akik a bűntényt követő reggelen elsőnek jártak künn a Hollós-tetőn. Mindhárman egybehangzóan állják, hogy a hóban négy-öt ember lábnyomait látták. Ennek a ténynek nincs nyoma az első nyomozati iratokban. Pedig az újrafelvételi eljárást kérő beadványnak ez lesz egyik nehézkes pontja azzal a vallomással együtt, melyet a bala vásár vásárra igyekvő vásárhelyi pecsenyesütő és kocsisa adtak jegyzőkönyvre a detektíveknek. Ezek a tanúk a Vácmány alatt előbb két, aztán megint két munkás külsejű emberrel találkoztak a gyilkosság estéjén. Ezek támadhatták meg Mittelmannékat először. De ezt a támadást annak idején nem hitték el Mittelmann Józsefnek.

Mit mond az orvosi vélemény?

Betekintettünk az iratoknál elfekvő orvosi véleménybe is. Az orvosok — Musca és Pinticanu — négy sérülést találtak a hulla fején.

1. A bal fül mögött a koponyacsont hátsó része felé haladó 7 centiméteres vágást, mely a koponyát áttört. Az agyvelő kibugyant a durva törésű réseken. Az ütés halálos volt.

2. A bal felső ajaktól a bal szemszörig húzódó fejszevágást 7 centiméter hosszúságban.

3. Ezzel párhuzamosan egy harmadik vágást hasonló hosszúságban.

4. A jobb oldalon egy 14 centiméteres vágást.

Valamennyi olyan fejszétől eredt, amelynek nem volt jól vágó éle. Megállapítják az orvosok, hogy a halálos vágás a bal fültő mögötti volt, amely okvetlenül hátulról érte az áldozatot.

Es ez nagyon fontos körülmény...

Hogyan történt a gyilkosság?

Kohn Dávidot tehát hátulról, koponyájának bal felére irányított ütessel ölték meg. Ebből a tényből s a két kolozsvári detektív összegyűjtött anyagából rekonstruálom a gyilkosságot. En elfogadom Mittelmann védekezését s nem akceptálom azt, hogy a hulla és a tető közötti távolság Mittelmann ellen bizonyít, mert a gyilkosság így folytatható le:

Az első támadás után azért, mert a szán háta mögött is két árnyat láttak, Mittelmannék nem tértek vissza Vajóba hanem Kohn hozzájárulásával, esetleg egyenes kívánságára Backamadaras felé vették útjukat, hogy ott megháljanak s reggel bejöjjenek Várhelyre.

A hollósi kaptatón Mittelmann leszállott a szánról s gyalog tette meg az utat a tetőig. Mittelmann a szán jobb oldalán haladt. Kohn az ülés bal oldalán volt. A tetőn Mittelmann megállítja a lovat s el akar helyezkedni a szánon. Köröskörül nagy a kőd, a melyből négy alak bontakozik ki. Az egyik megragadja a ló zabláját. A másik három a szánban ülők felé tart. A támadás bal oldalról történik s az egyik támadó Kohn Dávidot lerántja a szánról (kabátja hátul háromszög alakban be volt szakítva. Törvényszéki megállapítás!) Mittelmann vágatva tart Madaras felé s még hallja Kohn Dávid kétségbeesett kiáltásait. Ezenközben Kohn szabadulni igyekszik. A támadás a hegytető felől történik. Tehát az út a völgy felé szabadnak látszik. Kohn az egyik támadó erősen tartja csuklóján. A hatalmas erejű ember kirántja magát támadójának kezéből. Keztyűje a támadó kezében marad. (A hulla egyik kezén nem volt keztyű. Az iratok nem állapítják meg, hogy melyik kezén...) Es szaladni kezd a völgy felé. Menekülés közben elhullatja egyik hócipóját. (A hulla egyik lábán nem volt hócipó.) Kiizzad. Lekapja a sapkáját és úgy rohan előre. A támadók mindenütt nyomában vannak. Az egyik fiatal; társainál gyorsabb lábú egyén. Ez mindinkább előretör. Kohn akin nehéz téli ruha és füllában hócipó van, fáradni kezd. Rohanása lassabb. A suhanc támadó még egyet-kettőt ugrik. Beéri Kohn. A kezében egy hosszunyelű ugynevezett »kézbevaló« van. Görcsösen szorongatja halkezeiben... A kézbevalót ütésre emeli. Kohn-tól már csak egy lépés választja el. A következő pillanatban lesújtja balkézével, hátulról mért csapásával. Kohn hanyatlik, a támadó lábai elé. Ez a még lábai előtt vonagló és kiáltó Kohnra még gyors két csapást mér. Mindkettőt balkézével. Mindkettőt a hanyatfekvő Kohn feje felől. (Két párhuzamos vágás

a balarcon....) Ezalatt odaérnek a többiek. Az egyiknél egy erdei fejsze van. Tizennégy, tizenöt centiméteres, amilyent ezen a vidéken használnak... Megkezdik az áldozat kifosztását. Kohn megmozdul. Még él. Az erdei fejsze támadó még egy csapást mér a haldokló fejére. (A vágás a jobb arcon...) A pénzt megtalálják. Megosztóznak rajta és anélkül, hogy Kohn tengelyhelyzetén változtatnának, belöditják az árokba. A szerencsétlen áldozatban még mindig van élet. Kezeit görcsösen összeszorítja, jobb karját homloka alá, balját teste mellé helyezi. Így éri a halál. Az én felfogásom szerint így történt a gyilkosság. Kohnt ezért találták meg a tetőtől a völgy felé 700—750 méter távolságban....

Ki a gyilkos?

A gyilkos feltétlenül balkezes egyén. Fialtal s a helyi viszonyokkal teljesen ismerős. E tekintetben is súlyos megállapításokat tettek a detektívek, akik munkájukat azért fejezték be a mai napon, mert nem állott több anyagi erőforrás rendelkezésükre. A család vagyonát felemészttette az első per s a költséges magánnyomozás kiadásait nem fedezheték.

Az újrafelvétel.

A marosvásárhelyi Citron és Turnovszky ügyvédi iroda, Mittelmann új védői a beszerzett bizonyítékokat feltétlenül elegendőnek tartják az újrafelvételi kérvény megszerkesztésére. Ezt a kérvényt a jövő hét folyamán nyújtják be a vásárhelyi törvényszékhez.

Még egy adat

Puchlazed és Ikonáru detektívek távozása után jutott tudomásomra a következő adat, mely szintén alkalmas segédeszköz a Vácmany rejtelseiben megoldására:

Máté István kiskendi uradalmi főmolnár egy évvel ezelőtt fényes nappal a Vácmany-tetőn három fiatal férfi jmeztámadta és kirabolta. A most felelevenített bűnygyben gyanúsított egyénekkel Máté Istvánt nem szembe sitették. Pedig ennek a szembesítésnek szenzációs következményei lehetnek. A Vácmany egyetemesmindenkora meg kell tisztítani a haramiáktól. És erre érkezett a legjobb alkalom.

Székely Béla.

COURTHS MAHLER

LEGSZEBB MŰVEI:

- Szinlelt házasság 45.— L.
- Fény és homály 45.— "
- Szegény fecske 45.— "
- Ne ítélj! 45.— "
- Apja leánya 45.— "
- Forgószél kisasszony 50.— "
- A férfi sorsa a nő 50.— "
- Kata házassága 60.— "
- Virágakövek közt 60.— "
- Koldus grófkisasszony 60.— "
- A visszajáró múlt 60.— "
- Felszabadult Élet 50.— "
- Csókön szerzett férj 45.— "
- Rang és Szerelem 60.— "
- Vergődő szerelem 45.— "

Minden könyv izléses kiállításban, többszínű fedőlappal. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldésével.

Könyvkereskedőknek megtehető rabattot adunk!

TUZIFA hasábos és feivágott
KOKS DARABOS
SZÉNA KAPHATO

Tontsch-féle raktár

Weiss Mihály-ucca 29

2054

Telefon 286-os

Millió sikkasztás Csikszeredán

Megszökött a dohányjövődéki raktár főnöke

(A Brassói Lapok munkatársától.) Oriási panama nyomára jöttek Csikszeredán. A nagy panamát a csikszeredai dohányjövődéki raktár főnöke, Farcádi Sándor Jenő követte el, aki

nem kevesebb, mint egy millió lejt sikkasztott el a csikszeredai dohányjövődéki raktár pénztárból

A nem mindennapi méretű szélhámosságot úgy fedezték fel, hogy Héjjas Ilona dohányjövődéki tisztviselőnő megtudta, hogy a raktárfőnök hirtelen elutazott a városból. Mivel a hivatalnoknő tudomása szerint Farcádi távozásáról nem értesítette feletteseit, gyanusnak tűnt fel a dolog előtte, és közölte észrevételeit Popician pénzügyigazgatóval. A

pénzügyigazgató hivatalosan kerestette a hivatalától látolmaradó raktárfőnököt s ekkor kiderült, hogy Farcádi Sándor Jenő Kolozsvárra utazott.

Ezekután nyilvánvaló volt, hogy a raktárfőnök kezelése körül valami nincs rendjén, rovincsolást tartottak, amely meglepetéskeltő eredménnyel járt.

Kiderült, hogy a raktárfőnök egy millió lejt elsikkasztott a pénztárból, majd megszökött

Közvetlenül távozása előtt hatszázezer lejt vett magához a pénztárból. A nyomozást Gyárfás Sándor csikszeredai rendőrfőkapitányhelyettes nagy eréllyel indította meg s máris megállapította, hogy a sikkasztó raktárfőnök Magyarországra szökött.

Magyarországon Demokrata Szövetség alakult

Lehetséges a megegyezés Bethlen és a kiscgazdák között

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter lemondása új helyzet elé állította a pártokat. Az egységes párt mindent elkövet, hogy Nagyatádi és hívei továbbra is a pártban maradjanak, viszont az ellenzék is — úgy a jobb, mint a baloldali — azon mesterkednek, hogy magukhoz csalogassák a kiscgazda vezért.

Az ébredők politikai párttá szervezkedése után, tegnap a demokrata képviselők tömörültek új szövetségbe. Az új ellenzéki szövetség egyelőre tizenhat képviselőből áll és az »Országos Demokrata Szövetség« nevet vette fel. A Kossuth-pártból Cserti József, Horváth Zoltán, Nagy E., Nagy V., Rainprecht A. és Ruppert Rezső, a függetlenségi kiscgazdapártból Lakó Imre, Rákóczi Ferenc és Szakács Antal, a pártokivüliekből Boross János Beck Lajos, Dénes István, Drózya Győző, Hegymegi Kiss Pál, Létay Ernő és Szilágyi Lajos léptek be az új szövetségbe. Ugy hírlik, hogy a demokraták részéről Vázsonyi Vil-

mos, Benedek János, Fábán Pál és Pakots József fognak csatlakozni.

A demokraták szövetségét a szociáldemokraták is támogatni fogják és zászlójukra az általános titkos és a nőkre is kiterjedő községenkénti választójog követelését írták fel.

A szövetség vezetőbizottsága Nagy Vince, Hegymegi Kiss Pál, Szilágyi Lajos, Ruppert Rezső és Szakács Andorból áll.

Bethlen tárgyal a kiscgazdákkal

Bethlen István gróf miniszterelnök ma délután tanácskozni fog Nagyatádi Szabó Istvánnal a kiscgazdák kívánságairól. Hír szerint a kiscgazdák hangulata a megegyezést kívánja és azt lehetőknek is tartja.

Huszonhat interpelláció

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A mai nemzetgyűlésre huszonhat interpellációt jegyeztek be. Napirenden van a fővárosi törvényjavaslat.

Lepraveszedelem fenyegeti Középeurópát?

Európa keleti részei ma is leprával fertőzöttek — A baj terjedésétől lehet tartani

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A minap tartotta meg a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem tanévnyitó közgyűlését, amelyen Zubriczky Aladár rektor, évadnyitó előadásában a leprajárvány történetét vázolta rendkívül érdekes és gazdag adattárházzal támogatva állításait. Előadásában a tudós szerző reáterelte a figyelmet a kelet felől ujjabban fenyegető lepraveszedelemre. Tanulmányai alapján azt a megállapítást szűrte le, hogy

Európa keleti szélei ma is leprával fertőzöttek

és félt, hogy amennyiben a kellő óvintézkedések idejekorán meg nem tételnek,

ujabb leprajárvány készül végigvonulni Európán

Ellenőrizhetetlen hírek szerint Románia máris felállított leprosoriumokat s ha már ott fellépett a baj meg van annak a veszedelme, hogy Erdélyen keresztül Magyarország is inficiálódjék.

Előadás után felkerestük Zubriczky Aladár rektort, aki előadásainak részleteiről még a következőket mondotta tudósítónknak: — A leprának, ennek a szörnyű betegségnek a nyomai Európában visszanyúlnak a Krisztus előtti I. századig. Az epidemia tetőpontját a XII—XIV századokban érte el. A leprásokat, vagy belpoklosokat — gyógyíthatatlanok lévén, akik egészséges embertársait is fertőzéssel fenyegették — a társadalom kiközösítette magából, megtiltotta nekik, hogy városokról városokra járva a bajt terjesszék s később már külön e célra szolgáló leprosoriumokat épített, amelyekben a belpoklosok, száműzve családjuktól, a világtól elszigetelt életet éltek; a népes leprás-községeknek volt külön egyházuk, temetőjük, és papjuk. Mikor a bajt megkapták, végrendekezniök kellett, mert ekkor már

meghaltak a világ számára

s ettől kezdve csak alamizsnából élhettek. A baj megdöbbentő nagyságáról ad fogalmat az, hogy ebben a korban 19000 leprosoriumról, leprás menhelyről beszélnek Euró-

pában. Az bizonyos, hogy az epidemia a keresztes hadjáratok következtében érte el ezt a szörnyű kifejlődését.

A lepra felismerésében az állandó tapasztalat és a nagy beteganyag révén a közép kori orvosoknak igen nagy gyakorlatuk volt.

A leprának 21 jele közül

kerestek néhányat: megvizsgálták a vért; a hangot, nem ebszerű-e; nem tapad-e a víz a testen; minő a hajgyökerek környéke, nem mutatkozik-e érzékelenség a talpizmoknak a tüvel való szurásánál stb. Az egészről jegyzőkönyvet vettek fel és bizonytalanság esetén az illetőt orvosi felügyelet alá helyezték.

A magyarországi adatok arról beszélnek, hogy Szt. Gellért saját ágyában adott helyet a poklosoknak. Boldog Margit ápoló leprásokat. Leprás házakról is számtalan emlékünk van. Müller például a következő erdélyi leprasházakat említi: Brassó (1413), Fekete-halom (Zeiden 1413), Beszterce (1454), Szeben (1477), Kolozsvár (1559), Rozsnyó (1575), Segesvár (1575).

A betegség nyomai nagyobb arányokban fellelhetők Európában a XIX. század elejéig, bár

végkép kiirtani ma sem sikerült.

A legyőzésére indított küzdelem a lemondásnak és önfeláldozásnak ragyogó példáját produkálta. Hogy csak egyet említsünk, a belga Deveuster I. Damián Picpus társaságbeli szerzetes 33 éves korától haláláig (1873—1889) a Hovai szigeteken két poklos falunak volt a papja. 700—800 poklos között két helyen kellett istentiszteletet tartania, a betegeket gondoznia, orvossággal ellátnia és temetnie az évi kb. 200 halottat. Mellette templomokat, kápolnákat, házakat épített, 1500—1800 koporsót ácsolt, asztalos, festő és sirásó munkát végzett. Tíz évi megfeszített munka után nála is jelentkeztek a betegség nyomai, amely sirba is vitte.

A kerekzeténység — fejezte be előadását Zubriczky rektor — most is felajánlja halálba menő szolgálatait annak a bajnak leküzdésére, amelynek a magyar nyelv más nevet, mint a poklosságot, adni nem tudott.

HIREK

Péntek, október 24.

Katolikus naptár: Rafael főangyal. — Protestáns naptár: Salamon. — Görög naptár: Aretás vértanu. — Izraelita naptár: 5685. Thisri 26.

A nap 28 óra 44 perckor a Skorpió jegyébe lép. A nap kel 6 óra 43 perckor, nyugszik 17 óra 17 perckor. Legközelebbi holdváltás: újhoid október 28-án 8 óra 57 perckor.

Időjárás: Egyelőre száraz, később esőre hajló idő várható

Averescu tábornok Bukarestben

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Averescu tábornok, a néppárt vezére, vasárnap érkezik Bukarestbe, s azonnal megkezdí a párt novemberben megtartandó nagygyűlésére az előkészületeket.

Franasovici állását nem töltik be

Megbízható helyen úgy tudják, hogy Bra tianu Jonel nem szándékszik betölteni Frana sovici állását, s azoknak az ügyeknek nagy részét, amelyet eddig Franasovici intézett, Ta larescu alállamtitkár hatáskörébe utalta át.

— **György görög exkirály Színájába költözik.** Bukarestből telefonálja tudósítónk: György görög exkirály Erzsébet királynéval együtt október huszonhetedikén érkezik vissza az országba. A király még e hónapban véglegesen elfoglalja új lakhelyét, amely a színajai Pelisor-kastélyban lesz.

— **Csernoch hercegprimás aranymiséje.** Budapestről jelentik: Csernoch János hercegprimás november tizenhétedikén tartja aranymiséjét a lipótvárosi bazilikában.

— **A temesvári teológia új rektora.** Temesvárról jelentik: Magyarai Pál apátkanokot, a temesvári szeminárium rektorát, Pacha apostoli kormányzó a nemrég elhunyt Grosz József kanonok helyébe a temesvári teológiai főiskola igazgatójává nevezte ki. Magyarai az igazgatóság mellett rektori állását is megtartja.

— **Czipész munkások sztrájkja.** Marosvásár helyről jelentik: A marosvásárhelyi cipész munkások már régebbi idő óta bérharcban állnak a munkaadókkal. A mesterek a tegnap délután kerekben megtagadták a segédük követeléseit, mire azok sztrájkba léptek. Együttal pedig megnyitották kézimunkaműhelyüket, amelyben zavartalanul folytatják a munkát.

— **Letartóztatták Jianut.** Kolozsvárról jelentik tudósítónk: Megirtuk annak idején, hogy Jianu Mihály CFR. tisztviselő hamis kiszállási igazolványok alapján 80 ezer lejt sikkasztott és a letartóztatása elől ismeretlen helyre szökött. A rendőrség erélyes nyomozást indított a sikkasztó után és ma az egyik detektív Tóvisen felismerte Jianut, akit azonnal letartóztattak.

— **Zászlószentelés.** A brassói felnőtt lányok Mária kongregációja október 26-án vasárnap zászlószentelést tart. Az ünnepségnek egyházi része délelőtt 9 órakor kezdődik szentmisével a plebánia templomban, szentmise után lesz a zászló ünnepélyes megáldása. 11 órakor pedig a rajzteremben matiné lesz, ének, zene, szavalat és felolvasással. Érdeklődőket szívesen látunk. Dr. Péter Antal a Kongregáció vezetője.

— **Az idegenek kitoloncolásával akarnak segíteni Nagyváradon a lakáshiányon.** Nagyváradról jelentik tudósítónk: A nagyvárad-i lakásbizottság átiratban fordult a szigurancához és arra kérte, hogy a nagy lakáshiányra való tekintettel az utlevéllel itt tartózkodó és az utlevélmeghosszabbítást időről-időre kérő idegenektől tagadjja meg, a legközelebbi meghosszabbítást és távolítsa el őket eddigi lakásaikból, hogy ily módon a lakásnélkülöket még a tél beállta előtt el lehessen látni megfelelő lakásokkal. Egyben megkeresték az összes közhivatalokat, hogy megállapítsák azoknak a tisztviselőknek nevét, akik eltávoztak már a közszolgálatból, de azok még a kedvezményes tisztviselői lakás birtokában vannak. Ezzel az intézkedéssel elejét akarják venni a tisztviselők lakás üzemelésének, melyek az utóbbi időben igen erősen virágoztak.

— **Hibaigazítás.** Lapunk 241. számában megjelent "Hárommillió lopás a brassói vasúton" című cikkünkbe sajnálatos sajtóhiba csuszott be. A tettesek között ugyanis nem Csizsér András mozdonyvezető, hanem Cicei György előfűtő szerepel, akit a nyomozó közegek szintén letartóztattak.

— **Tisztviselő vizsga Marosvásárhelyen.** Marosvásárhelyről jelentik: Maior Viktor prefektus elnöklésével ma délelőtt kezdődött a városi magyar tisztviselők románnyelvű vizsgája. A vizsgára 93 tisztviselő jelentkezett és valószínű, hogy Maior prefektus jóindulata a vizsgák sikerét biztosítani fogja.

(*) Chimay hercegnő és Rigó Jancsi cigány primás vasárnapról az Apollóban. Jegyek előre válthatók.

— **Szövetraktár a csatornában.** A brassói kénsvagyárba kanális vezet át a vasúti sínparát alatt. Ebben a kanálisban tegnap két láda dohányt és egy láda szövetet találtak. A nem messze fekvő vízárókban ugyancsak nagymennyiségű szövetet találtak. A megindított nyomozás során letartóztattak hét vasúti őrt, akiket azonnal gyanúsítanak, hogy ők lopták el a talált holmikat.

— **Veszedelemes ócskavasszállítvány.** Csehszlovákiából ócskavasat hoztak Romániába és egy felrobbant gránát majdnem halálosan végződő szerencsétlenséget idézett elő; erre hivatkozva a belügyminiszter felhívja az ócskavaskereskedők figyelmét arra, hogy az ócskavasat beolvasztás előtt szorgosan vizsgálják át. Egyben kötelezi a raktártulajdonosokat, hogy az ócskavas tulajdonjogát minden esetben pontosan igazolják, mert az egykori hadi zónák területén gyűjtött ócskavas mindenkor az állam tulajdona.

(*) Alexei Ivanovics, az asszonyok kedvence, Conrad Veidt, Erna Morena csütörtökön, pénteken, szombaton az Apollóban.

— **Nem hívták meg a kolozsvári magyar újságírókat cseh kartársaik fogadtatására.** Kolozsvárról telefonálják a Brassói Lapoknak, hogy a hazatértükben holnap, csütörtökön Kolozsvárra érkező tanulmányuton levő cseh szlovák újságírók fogadtatására a román sajtószindikátus nem hívta meg a magyar kisebbségi sajtó reprezentánsait.

— **Elítélt dollárhamisítók.** A Brassói Lapoknak táviratozzák, hogy a Budapesten elkövetett dollárhamisítások bűnpörében ma ítélezett a pestvidéki törvényszék. A vádlottak közül Schvartz Sándort nyolcévi, Elek Árpádot hét évi, Nagy Dávidot hat évi, Hoffmann Dávidot, Horváth Jánost, Szentpáli Károlyt és Fodor Nándort ötévi fegyházra ítélték el.

(*) Chimay hercegnő és Rigó Jancsi cigányprimás vasárnapról az Apollóban. Jegyek előre válthatók.

— **Megint földcsuszamlás volt a nagy várad-aradi új vasútvonalon.** Aradról jelentik: Tegnap délelőtt a Nagyváradról Aradra induló személyvonat Livadia állomás előtt kisiklott. Az aradi állomásfőnökség a balesetről minden felvilágosítást megtagadott, csupán annyit közölt, hogy a kisiklásnak, amely állítólag földcsuszamlásból keletkezett, emberáldozata nem volt. Ezzel szemben kiszivárgott hírek szerint a helyszíni vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenség helyén ismeretlen tettesek a síneket felszedték. Az arad-nagyvárad vasútvonalon a vasúti katasztrófák állandó napirenden vannak, s a vasúti igazgatóság ez ellen semmit sem tesz.

Rojalista tüntetés Párisban

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az emberi jogok ligájának épülete előtt, ugyanakkor, mikor a francia fővárosban a békeszövevényesek tartják világkongresszusukat, a rojalisták tüntetést rendeztek. A rendőrség rövid idő alatt szétszórta a tüntetőket.

Kivegeztek két kínai lázadót

HONGKONG. Szun-Jat-Szen két önkéntes alakulat vezéréit lefejeztette. Az üzletek zárva vannak, a forgalmi élet szünetel, az óriási veszteségek miatt számos kereskedő tönkrement, akik közül sokan öngyilkosok lettek.

— **Sorozatos betörések Marosvásárhelyen.** Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: A múlt éjszaka a betörések egész sorozatát követte el egy jólszervezett banda Marosvásárhelyen. Legelőször Schwarz Dávid Petőfi utcái bórkereskedésébe törtek be, ahonnan mintegy 40.000 lej értékű árut vittek el. A betörők a kirakat felett hatoltak be az üzletbe. Innét a Kálvin-tér 3. szám alatt levő lakás pincéjébe hatoltak be a külső pinceablakon keresztül és innét négy lakó holmijával megrakodva távoztak. Utolsó betörésüket a főtéri Opreanu-féle csemegekereskedésbe tervezték, de itt a véletlenül betört kirakatüveg csörömpölésére a felébredt lakók menekülésre kényszerítették a betörőket. A rendőrség megindította a nyomozást.

(*) Chimay hercegnő és Rigó Jancsi cigány primás vasárnapról az Apollóban. Jegyek előre válthatók.

— **Zsidó diákok kiképzése és a zsidó hullák.** Budapesti távirat jelenti: Dr. Hoor budapesti orvosprofesszor nyilatkozott a lapokban, amely szerint abban az esetben, ha zsidó holttest nem kerül az egyetem bonctani intézetébe, az egyetem nem vállalhatja zsidó hallgatók kiképzését. A nyilatkozó szerint maga a zsidó hitközség is elismerte, hogy egyetlen zsidó egyesületnek sincs joga vizsztatartani zsidó hullákat a tanulmányi boncolástól.

— **Egy főszolgabíró negyvenegy fegyelmi ügye.** Kolozsvárról jelenti tudósítónk: A vár megyei fegyelmi bizottság Bohatier táblabíró, Moga városi tanácsos és Simu alispán, tegnap tárgyalta Feldrikan főszolgabíró negyvenegy fegyelmi ügyét. A tanács megállapította, hogy csak kisebb szabálytalanságokról van szó s ezért 15 napi fizetésének elvesztésére ítélte, egyben azonban elrendelte a főszolgabíró áthelyezését.

(*) Alexei Ivanovics, az asszonyok kedvence, Conrad Veidt, Erna Morena csütörtökön, pénteken, szombaton az Apollóban.

— **Egy aradi bíró halála.** Aradról jelentik: Arad bírói karának súlyos gyászja van. Meghalt a törvényszék bírói karának egyik legjobb és legbecsületesebb tagja, Szabó István táblabíró. Szabó táblabíró néhány héttel ezelőtt betegedett meg, de már régebben szenvedett érelmeszesedésben és asztmában. Ujabbban szívbántalmak léptek fel nála és akkor orvosi tanácsra ágyba feküdt. Álla pota azóta állandóan súlyosbodott, míg tegnap reggel öt órakor meghalt. Szabó István egyik legrégebbi bírja volt az aradi törvényszéknek. Több mint husz éve működött Aradon és körülbelül harmincöt esztendeig volt bíró.

— **Rendezik a régi postaszemélyzet nyugdíjügyét.** A legutóbbi tárgyalások folyományaképpen rendezni fogják a magyar postától átvett személyzet Segélyző és Nyugdíjpotló Egyletének, valamint a magyar Postamesterek és Kiadók Segélyző és Nyugdíjegyletének ügyeit. Különös gondot fordítanak a lecsatolt személyzetnek ezekkel az egyesületekkel szemben való jogai érvényesítésére. A vezérigazgatóság rendeletére a temesvári postafelügyelőség felhívta a posta személyzetét, valamint az időközben nyugdíjba ment tisztviselőket, hogy ezeknél az egyesületeknél való tagságukat minél előbb igazolják.

(*) Alexei Ivanovics, az asszonyok kedvence, Conrad Veidt, Erna Morena csütörtökön, pénteken és szombaton az Apollóban.

— **A rejtélyes hipnotizőr.** Rendkívül titokzatos bűnügyben fejezte be ma a nyomozást a nagyvárad-i rendőrség. Néhány nappal ezelőtt valamelyik ismert nagyvárad-i éjjeli mulatóhelyen egy ismeretlen egyén hipnotikus álomba ejtett egy rendőri felügyelet alatt álló nőt, akit mély álmából csak nagy nehezen és hosszú idő múltán lehetett felébreszteni. A rendőrség megállapította, hogy a rejtélyes hipnotizőr egy bukar esti banktisztviselő volt, aki azóta el is távozott Váradról. Kézrekerítésére megtörtént minden intézkedés.

Dr. WEISZ IGNACZ ügyvéddel
TÁRSULTAM

ALEX M. FREUD ügyvéd
VÁR-ÚCCA 51.

6810

A gólkirály. Futball-regény. Irta: Pánczél Lajos
Ara 35 lej. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától Brassó, Kapu-u. 64-66.

KAVIAR A LEGJOBB HETILAP

— **Házasság.** Kohn Hermann Gyimeskö-zéplak, Ackermann Gizike Brassó, f. hó 28-án tartandó egybekelési ünnepélyükre tisztelettel meghívjuk rokonainkat és ismerőseinket. Külön meghívásban részesitem a gyimesközéplaki tisztviselőkart. Sürgőnycim: Berger, Kereszt-u. 1 sz.

(*) Alexei Ivanovics, az asszonyok kedvence, Conrad Veidt, Erna Morena, csütörtökön, pénteken, szombaton az Apollóban.

— **Fröreich közel áll az örülethez.** Budapesti munkatársunk távirati értesítése szerint a soproni vizsgálóbíró kihirdette dr. Fröreich Ernő előtt a végleges letartóztatásáról szóló végzést. Fröreich legutóbbi viselkedése felette gyanús, a hatóságok attól tartanak, hogy elmeállapota elborul. Az Egyed-család tagjainak szerepe különben tisztázódott és kiderült, hogy a családban senki nem tudhatott a gyilkosságról.

(*) Chimay hercegnő és Rigó Jancsi cigány primás vasárnapról az Apollóban. Jegyek előre válthatók.

— **Bíróság előtt a román vasutak milliós panamistája.** A Brassói Lapok kolozsvári munkatársa jelenti: A közvélemény kíváncsi, lesi a CFR államvasutak kárára elkövetett Condescu-féle milliós panamaügy büntető fejeleményeit. A bűnpör egyetlen, de annál érdekfeszítőbb karakterű vádlottja, Condescu vasuti tisztviselő, akit az ügyesség két milliót felülhaladó összeg elcsikkasztásával, okirathamisítással és csalással vádol. A vádlott a tárgyaláson a legbevéltabb módszerhez, a tagadáshoz folyamodott, kifogástalan beszédmodorában megcáfolta a terhelő vallomásokat és mindössze egy csekély ötszázlejes tétel szabálytalan felvételét ismerte be. A mai tárgyaláson a vádlott apját, Condescu Vazult hallgatta ki a bíróság. Nem tud fia manipulációjáról és állítása szerint fiát havonta ezerötszáz lejjel támogatta. A tárgyalást kedden reggel folytatják, amely alkalommal a helyi tanuk kihallgatására kerül a sor.

— **Tanintézetek, tanárok, tanítók, tanulók** bármely tankönyvet nálam jutányos áron megrendelhetők. Keszey Albert könyvkereskedésében, Cluj-Kolozsvár. 5849

(*) Alexei Ivanovics, az asszonyok kedvence, Conrad Veidt, Erna Morena, csütörtökön, pénteken, szombaton az Apollóban.

(*) **Orvosi hír.** Dr. Nagy László orvos rendelőjét Árvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte át. Fogad: Bel, bejáró-sebész és vér (nemi) betegeket. d. e. 10—1 és d. u. 3—4-ig. 2100

— **Szabásmintás divatlapok.** Legújabb divat (Schöne Wienerin) 9 sz. 25 lej, Perfect Mode 26 sz. 35 lej. Postai megrendeléseket azonnal elintézi a Brassói Lapok könyv osztálya.

(*) **Modern Mozgó.** »Graf Cohn« Langenscheidt híres regénye filmen a mai est bemutatja. A film a német filmgyártás legjobb produkciója. Főszereplői pedig a Reinhardt iskola híres reprezentánsai: A film keretében előforduló szenzációs táncbetétet a berlini opera prima ballerínája lejt. Jön: Pat és Patachon.

(*) Chimay hercegnő és Rigó Jancsi cigány primás vasárnapról az Apollóban. Jegyek előre válthatók.

Gömbfát R RAHOVA, LACK
fenyőt, tölgy és bükkfát **BLAU & Co.** Bukarest,
keres megvételre: Str. Heliade 42. (Obor.)

Szőnyegek,
függönyök, asztal és ágytakarók,
diványtakarók, butorszővetek és
kész matracok

TELLMANN és SPEIL-nél
BRAȘOV. BUZASOR 8 SZ.

KÖZGAZDASÁG

Szövetség a kisérszvényesek védelmére

A bukaresti közgyűlés határozatai — Novelláris módosításokat kívánnak

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Közöltünk jelentést arról, hogy a részvénytulajdonosok körében mozgalom indult meg, hogy közös érdekeik védelmére megalakítsák a részvényesek szövetségét.

A részvényesek elégedetlensége három irányu. Legfőbb panasza az igazgatósági tagok ellen irányul, akik a részvénytársaságok ügyeit sokszor önhatalmúlag intézik, a részvényeseket teljesen mellőzik s ezek érdekeit nem védik meg teljes mértékben. Ezzel függ össze panaszuk másik csoportja, amely abból támad, hogy a részvényesek árfolyamértéke a pénzérték ingadozása miatt teljesen lemorzsolódhat. A nagy részvényesek és igazgatók sokszor igen alkalmatlan időben dobják piacra részvényeiket s ezzel annyira lerontják a részvények értékét, hogy az árfolyam igen sok esetben a névérték alá száll. Panaszoknak harmadszor a miatt is, hogy a részvények után igen kevés osztalékot kapnak, s a jövedelem jó részét az igazgatóság és a tisztviselők élvezik tantiemek, illetőleg fizetések címén. Felemlítik, hogy a részvénytársaságok tisztviselői különösebb ellenszolgáltatás nélkül oly fizetéseket kapnak, amelyek messze felülhaladják a felelősebb állásban működő állami tisztviselők illetményeit.

A részvényesek érdekeik megvédésére a napokban tartották Bukarestben második tanácskozását, amelyen azokat a módokat vitatták meg, melyekkel ezeken az anomáliák kon segíteni lehetne. Mindenekelőtt az a kívánság domborodott ki, hogy az igazgatóság hatáskörét kell korlátozni, továbbá a mérleg összeállítását, a közgyűlés megtartását szabályozni. A tantiemekre vonatkozólag oly megállapodást akarnak keresztülvinni, amely szerint tantiemük legfeljebb a nyereség 2 százaléka lenne fordítható.

A megbeszélés során szóba került a megoldási lehetőségek között az a terv, hogy a kereskedelmi törvény újjaalkotásával kapcsolatban gyakoroljanak e tervezet elkészítésénél befolyást. hogy az új kereskedelmi törvény keretében a kis részvényesek védelmét intézményesen biztosítsák. A részvényesek jó

része azonban a mellett foglalt állást, hogy a kereskedelmi törvény átdolgozása előtt külön alkotásokkal fogják érdekeik védelmét kérészkololni, mert a kereskedelmi törvény tulsokára kerül a parlament elé. Kivánságuk az, hogy a szükséges módosítások akár rendeleti, akár törvényhozási uton a legsürgősebben vitessenek keresztül, hogy

már az 1924. évi mérlegkészítésnél és közgyűlésnél az új rendelkezések legyenek irányadók

A dolog keresztülvitelére szükségesnek tartják a részvényesek szövetségének sürgős megalkotását s a létesítendő alakulat alapszabályainak kidolgozására bizottságot küldtek ki.

Megjegyezzük, hogy a mozgalom, amely Bukarestből indult ki, jórészt csak a régi királyságra korlátozódik, ott is a nagy intézetek részvényeseire, ahol néhány nagy részvényes és igazgatósági tag olyan teljes önkényességgel kezelte és használta ki a részvénytársaságokat, amelyekre a régi kereskedelmi törvény hiányossága módot ad s a törvény fogyatékosával s enyhe kezelésével való visszaélésre az ottani közszellem alkalmas talajt teremtett. Erdélyi társaságainkban, amelyek rendszerint kis tőkések alkotásai, a harmonikus munka a részvényesek és igazgatóság között még a mai nehéz viszonyok között is fennáll, s az Erdélyben érvényes kereskedelmi törvény szigorú és a törvényt respektáló közfelfogás egyesek kiuzsorázó törekvéseinek gátat vet. Itt a jövedelem is szolidabb munkásság eredménye, s annak elosztása is arányosabb. A tisztviselők is megelégszenek szernyeibb javadalmazással s tulhajtott igényeket nem támasztanak. Az átlagos fizetések ma is a békebeli fizetés paritása megett messze elmarad, s a létminimumot alig biztosító jövedelmet élvez s csak vezető állásbeli alkalmazottak kapnak jobb javadalmazást. Kétségtelen, azonban, hogy a kisérszvényesek védelme igen fontos probléma, amelynek megoldásán minden kapitalista államban egyformán dolgoznak.

Cseh-szlovák—magyar külkereskedelmi tárgyalások

BUDAPEST. (A Brassói Lapok munkatársától.) A magyar—csehszlovák kereskedelmi tárgyalások hétfőn kezdődnek meg Budapesten. A cseh-szlovák kormány megbízottai a napokban érkeznek meg a magyar fővárosba. A tanácskozások megkezdését tárgyalások előzték meg a kereskedelemügyi miniszter és a cseh-szlovák kormány budapesti képviselői között.

A GyOSz. igazgatósága tegnap este Biró Pál nemzetgyűlési képviselő, alelnök vezetésével ülést tartott, amelyen a külföldi hitelezők és a magyar—cseh-szlovák kereskedelmi szerződés problémáival foglalkozott. Az ülésen megállapították, hogy a magyar ipar elsősorban a külföldi hitelek igénybevételétől reméli a belső hitelviszonyok javulását, mert a belföldi pénzintézetek tulmagas kamatába megbénítja a termelést.

Parlament elé kerül a magyar kereskedelmi egyezmény

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A most összeült parlament több kereskedelmi és gazdasági érdekű egyezményt fog ratifikálni. Így a többek között azokat a szerződéseket, melyeket a magyar postával, illetőleg a postatakarékpénztárral az utódállamok kötöttek. A postával kötött egyezmény bizonyos területek lecsatolása folytán szükséges leszámolásokat, a postatakarékpénztári egyezmény pedig a takarékbetevők, csekkszámlatulajdonosok követe-sének mikénti visszafizetését szabályozza. Ezek az egyezmények a közönségre is nagyon fontosak, mert megállapítják azt az időpontot, amelyben megszűnik Magyarország számadási felelőssége és amely időtől kezdve automatice az utódállam a felelős. Így például a bánági területen számtalan utalványt adtak fel a szerb megszállás idején, de a postai

hatóságok nem fizették azokat ki azzal az indoklással, hogy az utalványokat a román imperium előtt adták fel. A konvenció e problematikus eseteket is szabályozni fogja. A felelősségi nap előtt feladott utalványokat Magyarország, az után feladottakat pedig az utódállam köteles kifizetni.

A MAI PENZPIAC

Szerda, október 22.

A világpiacon lényegtelen árfolyamhulámzás.

A belföldi piacon ma reggel 34 lejes svájci frank alapon bizonytalan tapogatódzással indul az üzlet. A délelőtti folyamán ideoda hullámozó irányváltozás mellett szinte félóránként változnak az árfolyamok, míg a zürichi nyitásra állandóbb irányt vesz az üzletmenet s lanyhulás áll be. A zárlati hír megérkezte újból bizonytalanná válik a hangulat, ideges kapkodás jellemzi a tőzsdét, míg lassan szilárd irány alakul ki a bizonytalanságból. Estéli záró keresleti árfolyamok: egy svájci frank 34.25 lej, egy font sterling 803, egy dollár 178, egy francia frank 9.35, egy olasz lira 7.85, egy csehszlovák korona 5.27, egy lejért 398 osztrák, illetőleg 425 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárlatban a tegnapi zárástól való eltérések.) Zárás: egy dollár 5.20 (—fél), egy angol font 23.41 és fél (—3 és fél), száz francia frank 27.05 (—5), száz olasz lira 22.58 és háromnegyed (—6 és egynegyed), száz cseh korona 15.47 és fél, száz dinár 7.55 száz leva 3.75, száz lej 2.95, tizezer magyar korona 0.68 (—fél), tizezer osztrák korona 0.7330 (—20), száz járadékmárka 123 és háromnegyed.

(—) **Budapesti értéktőzsde.** A szerdai tőzdenapon általános lanyha hangulat mellett az árfolyamok gyengültek. Zárlati árfolyamok ezrekben: Magyar hitel 435, Osztrák hitel 158, Rima 124, Déliavasut 50, Államvasut 420, Kohó 335, Atlantika 18, Ganz-Danubius 2050, Kőszén 2700, Papiripar 34, Nasici 1950, Szlovénia 76, Földhitelbank 215, Viktória malom 216, Kereskedelmi Hitelbank 23, Pesti

Magyar Kereskedelmi 1070, Beocsini 830, Uri kányi 735, Láng 92, Lipták 19, Schlick 48, Brassói 355, Zabolai 59, Baróti 21, Cukoripar 2115, Klotild 46, Temesi szesz 225, Hungária műtrágya 94, Olasz Bank 22, Angol-magyar 44.5, Leszámitoló 61.5, Magyar-Cseh 20, Nova 141, Kronberger 13, Közuti 61, Csáky 13, Izzó 695, Magnezit 1600, Viktória butor 3, Ofa 490, Malomsoky 8.5, Pesti Hazai 2950.

(—) Ujra szabad épületfát szállítani. Az államvasutak vezérigazgatósága körrendeletet adott ki a kerületi igazgatóságoknak, hogy a tűzifa kivételével mindennemű fa berakódására adja meg az engedélyeket. A tűzifa ugyanis idényárának minősítendő s ezek berakódása részére navetavonatokat fognak beállítani.

IRODALOM, MŰVESZET

* Kiállítás a barátért. Ilyen címmel jelenik meg még október hónapban Pap József verseskötete, a Minerva előállításában, Tóth István festőművész cimlapjával. A könyv albumszerű kiállításban, igen kis példányszámban kerül a könyvpiacra. Könyvbarátok számára még külön 30 példány készül amatorkötésben, ezek ára 150 lej lesz. Előjegyzéseket a Minerva Rt. Kolozsvárt már elfogad. A kötet Pap Józsefnek reprezentáló verseit hozza és külön meglepetés lesz azoknak, akik e széles skálájú író írásait figyelemmel kísérik.

* Mendgen Márton trieri (németországi) festő, ki jelenleg a Brassó melletti Földváron tartózkodik, szombaton, október 15-én, a Klingsor művészeti szalonban kiállítja festményeit és rajzait. Erre a művészre külön felhívjuk a műértő közönség figyelmét. (Látogatási idő 9—1 és 3—7 óráig, vasárnap 11—1 óráig. Belépődíj nincs.)

I. oszt.

Férfiöltöny L 1960

Esőköppeny „ 800

Zephiring „ 340

NEUMANN M.

ruhatelepe

BRASSÓ.

II. oszt.	Uri szabóság
III. oszt.	Külföldi gyapju-szövetek engros és detail
IV. oszt.	Uridivat. Habig kalapok. Zephiring, nyakkendő

Eredeti angol szabadalmazott

DICK

BALATASZIJAK

kizárólag

2084

KAMARYT & MEDER cégnél
BRAȘOV-TIMIȘOARA.

Cimbalmozik?

Moravetz cimbalom albuma már megjelent.

Egy igazi meglepetés a cimbalmozók számára. Kiválóan kiváló darabok gyűjteménye. Mindenütt kapható!

Sz. 353 - 1924.

Pályázati hirdetmény.

Az erdélyi ág. h. ev. országos egyházhoz tartozó kiskapusi ág. h. ev. egyház két tanerős iskolájához a második tanítói állásra, a tanító katonai szolgálatának idejére 1924. év november 1-től kezdődőleg helyettes (hírt v. nő) tanerőt keres. — Javaslom a törvényben megállapított. A megválasztottnak az ig. tanító nyugdíjaztatása esetén véglegesítésre is lehet reménye. Pályázati határidő 1924. október 31.

Kapus (Copsa mică) 1924. október 14-én.

Ag. h. ev. Presbiterium.

SPORT

Futball-pótolimpiász lesz a jövő évben

Uruguay csapata Európába jön

Már régebben hírt adtunk arról, hogy Uruguay csapata a jövő évre európai turnét tervez. Uruguay elhatározása tulajdonképpen természetes folyománya annak, hogy az idén sorra lemondotta európai mérkőzéseit. Az uruguay-i futballszövetség ugyanis nemcsak attól tartott, hogy Párisban megszerze babérjait megelégedjék, hanem attól is, hogy legjobb játékosait Európában marasztalják. Ezt megelőzendő, hirtelen hazarendelte a csapatot, s Uruguay csapata még a Párisban leköttött jótékonysági meccsét sem játszotta le.

Ezt a kis szerződészegést akarja most jóvátenni Uruguay.

A magyar MLSz-hez megérkezett Uruguay barátságos ajánlata, amelyben két mérkőzést biztosítanak az MLSz-nek 1925 május 10-re, s az ezt követő hétre. A levél közli azt is, hogy az egész Európában rendeznek turnét s Magyarországot erre az időpontra illesztették be. Az első meccset Magyarország ellen óhajtkák lejátszani, a második ellenfelnek a kijelölését az MLSz-re bizzák.

Ami az anyagi feltételeket illeti, erre vonatkozóan azt kerik, hogy az MLSz tegyen nekik ajánlatot.

A cseh labdarugó szövetséghez is megérkezett az uruguay-i futballszövetség levele, amelyben közlik, hogy a jövő tavaszra szóló meghívást elfogadják és európai turnéjuk alkalmával felkeresik Prágát is.

A mérkőzés napjára május 17-ét ajánlják. Miután a jövő év májusában tartják meg a FIFA legközelebbi kongresszusát, azt tervezik a prágai sportkörök, hogy ez alkalommal sikerül majd egy futball pótolimpiászt rendezni, amelyen az olimpiai bajnok Uruguay csapatán kívül Magyarország, Svájc, Svédország, Németország, Ausztria és Csehország válogatottjai venniének részt.

A tervezett futballturnénak Uruguay csapatán kívül nem kisebb szenzációja lenne a Prágában szereplő magyar válogatott csapat.

(x) **Lemondott a központi bírósági elnöke.** Dr. Vatianu Sabin az országos központi bizottság elnöke lemondott tisztségéről. Indokai között szerepel, hogy a bukaresti kerület tudta nélkül bírói vizsgákat tartott, továbbá, hogy szerinte a bizottság csak névleg van meg és semmilyen működést nem fejtett ki. A lemondás fölött a jövő hónapi központi bizottsági ülés dönt.

(x) **Posta Sándor Erdélyben.** Posta Sándor, a híres magyar kardvívó, ki a párisi olimpiászon megszerezte a világbajnoki címet, kijelentette, hogy feltétlenül részt vesz a KAC november 9-i kardvívóversenyén.

(x) **Svájc válogatott csapata Budapesten.** Svájc válogatott futballcsapata a legközelebbi hetekben Bécsben mérkőzik s ezt az alkalmat óhajtká a svájci futballszövetség felhasználni arra, hogy egyúttal revánsot adjon a magyarok májusi zürichi látogatásáért, amely tudvalevőleg a svájci csapat 4:2 arányú győzelmével végződött. A mérkőzést — mint-hogy az MLSz. már nem rendelkezik szabad terminussal — hétköznap tartanák meg.

(x) **Erdélyes adatok Délnémetországi egyesületeiről.** Délnémetország legnagyobb taglétszámmal bíró egyesülete a Sp. Vg. Fürth, amely 3556 tagot számlál. Utána 3009 taggal az IFC. Nürnberg csapata következik. A legtöbb csapata a frankfurti Eintrachtnak van, amely 34 csapattal rendelkezik; a Freiburger FC-nek 23, a Sp. V. Darmstadtnak 22 és az I. FC. Nürnbergnek 21 csapata van.

(x) **Lettországi bajnokságai.** A lett bajnokságverseny néhány figyelemreméltó eredménnyel végződött. 100 és 200 méteren Oja 11. illetve 23 mp. jó eredménnyel győzött. 400 méteren is ő győzött 54.8 mp. gyengébb idővel. Jordan a diszkoszdobást 40 m-el, a kalapácsdobást 35.50 méterrel nyerte meg. 1500 méteren: 1. Motmiller 4 perc 21 mp. Távolugrás: 1. Jekkar 16 m. 110 méteres gátfutás: 1. Jekkar 17 mp. Egy órási futás: 1. Krogis 17.765 m. Kibild második volt 38.12 m-rel a diszkoszdobásban és győzött a gerelyvetésben 52.25 méterrel.

A NAGYON SZÉP FÉRFI

Jeanne Marni regénye

Franciából fordította: Halász Gyula

4

Nurieux szerette a feleségét, de ez semmi be vette az urát, akivel mint nyárspolgárral bánt. Később megtudtam, hogy a nő, egy híres és könnyűvérű regényírónak a leánya, atyja halála után, aki tetemes adósságot hagyott hátra, kényszerűségből ment férjhez Nurieuxhoz.

Annak ellenére, hogy nem volt gazdag, a házaspár elég jómódban élt; gyakran láttak vendégeket is a házuknál. Kiváló férfiakat, az asszony néhai atyjának barátaival főbbszór találkoztam ott. Nurieuxné nőies bája és kacérsága vonzotta őket.

Velem senkisék törődött. Egy szögletben meghúzódva, csöndben és elragadtatással élveztem a szellemes társalgást, melynek kíséretében szélcsapások zárt levelei voltak számomra, de amelyek eredetiségükkel és ötletességükkel mégis mulattattak.

Nurieux asszony, anélkül, hogy pompázó lett volna, kedvesen játszotta a szerepét és ebben az elkápráztató környezetben jól érvényesítette rendkívüli kellemét.

A nyár gyorsan eltelt. Elérkezett a vizsztatérés ideje és anyámnak írtam, mi a további szándéka velem. Nagy meglepetésemre és még nagyobb öröömre azt a rövid választ kaptam tőle, hogy október első napjaiban hazaa fog térni.

Szeptember vége volt. Nurieux asszony, látva, hogy a türelmetlenség szinte megőrizte már, felajánlta, hogy elkísér Marseille-be anyám elé. Minő örömmel fogadtam az ajánlatot! Szerdai nap utaztunk el és szombaton öt órákor, amikor a hajó megérkezett, anyám karjaiba omlottam. Meg volt lepve, hogy ott láttam, de könnyeiből és csókjaiból megítélhettem, hogy ő is nagyon boldog volt.

Mikor azonban a Terminus-szálloda előcsarnokába érkeztünk és a köpenyemet levettettem szemrehányóan kérdezte:

— Hogyan, nem vagy feketében?

Csakugyan, kék ruha volt rajtam.

— Hát nem mondta Nurieux asszony?...

— Mit? Kérdeztem.

— Razac ur meghalt, válaszolta anyám szép, dallamos hangján, s ha másért nem is, csak irántam való gyöngédségből és tiszteletből, gyászruhát vehettél volna föl: ő a legjobb és legkedvesebb barátom volt.

Dadogva mentegetődtem; de láttam, hogy a dolog bántotta; és este, amikor a vonatot vártuk, mellyel Párisba voltunk utazandók, hosszabban beszélgetett Nurieux asszonnyal és eközben Razac ur neve minden pillanatban előkerült és anyám szemébe könnyek gyűltek.

Ahogy Párisba érkeztünk, anyám közölte velem, hogy kiképeztetésem befejeződött, s ezentúl mellette maradok.

— Nem vagyok nagyon gazdag, mondá, de egy kevés pénzt hoztam a Keletről. Több képem van, amelyek jól el fognak kelni és ez annál szükségesebb, szegény kis Franceom mivel a látásom egy év óta nagyon meggyöngült. Mi lenne velünk, ha elveszteném a szememvilágát?

— Minő képtelenség! válaszoltam anyámnak. A te szép szemeid sohasem voltak tisztábbak és ragyogóbbak.

— Ami nem ment meg attól, hogy alig tudjam megkülönböztetni a színeket, s hogy ne legyen nehéz megmondanom neked, vajjon ez a butorzat vörös-e, vagy gesztenyeszínű.

Megrémülten könyörögtem, menjen valamelyik specialista-hoz, Beleegyezett, de arra az időre tette, amikor már berendezkedtünk, ami aránylag hamar megtörtént.

A képek azonban lassan keltek. Ezeket már kedvezőtlen viszonyok közt készítette; a keleti tárgyak divatja is elmúlt és a festő nevét új művészek dicsősége homályosította el.

II.

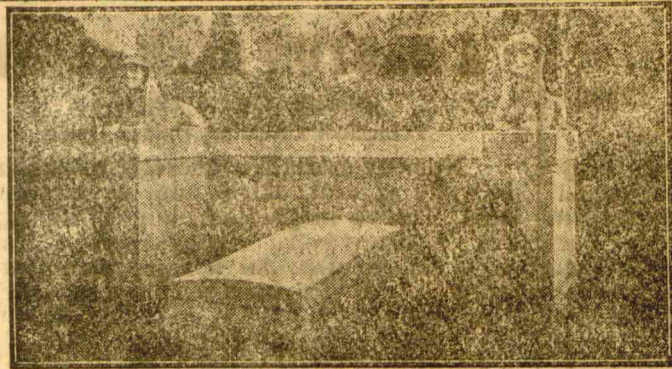
Itt a párok!

Sohasem láttam anyámat olyan levertnek, mint ebben az időben. Barátai, akikről azt hitte, hogy ma is bámulói, s rohami fognak a találkozására, elfelejtették, vagy közömbösek voltak iránta. A közönség nem érdeklődött képei iránt; s szerelmét eltemetve, bámulóitól megfosztva, egyetlen vigaszul egy kis leány maradt, akit szeretett, de akinek a természete, a szíve, a szelleme a gondolkodása majdnem egészen ismeretlen volt előtte.

(Folyt. köv.)

Felölös szerkesztő: Kocsis Béla.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Géperőre berendezett granit és márványáru gyár!

NAGY JÓZSEF

köipari vállalata

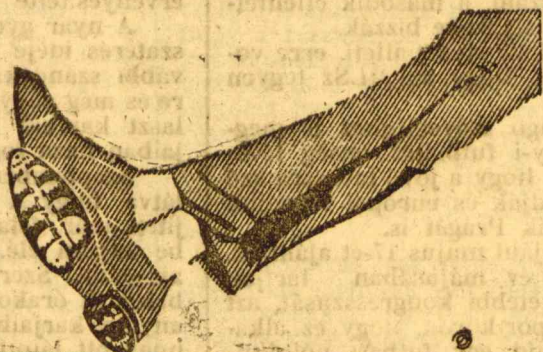
Brassó, Kut-u. 50.

Állandó nagy raktár modern sir- emlékek és butormárvány lapokból.

FEJÉR JAKABNÉ

kalapjainak nem kell reklám, mert tudja mindenki, hogy a legjobb párisi pán és cilinder modellek olcsó áron kaphatók
filc kalapok már 300 leltől felfelé.

FEJÉR JAKABNÉ BRASSÓV, STRADA PORTII No. 23.

PALMA- KAUCSUKSAROK és TALP

ruganyossá és
zajtalanra teszi
járását, kiméli
lábat és cipőjét.
**Tartósabb
a bőrnél!**

2101

A régi jóhírű Wimpasing gyártmányú
férfi, női és gyermek

hó- és sárcipők

érkeztek nagy választékban
Nagy Ferenc cipőüzle ébe.

Kérjük míg a készlet tarti szükségletét
mielőbb beszerezni.

Gróf Teleki Sámuel örököse Dumbravioara (Sáromberke) ménességéből több ló, 2—12 évesig, csikos kancák, behajtott kocsi-lovak, hátulovak stb. f. évi nov. hó 2-án d. e. 9 órakor önkéntes árverésen el fognak adni a legtöbbet ígérőnek Dumbravioaran (Sáromberkén), Mureș-Turda megye.

Az eladásra kerülő lovak fajtiszta, félvérek, van közöttük muraközi nagy igasló is.

Bővebb felvilágosítással szolgál Gróf Teleki Károly Központi Igazgatóság, Dumbravioara (Sáromberke).

768

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 3 lei. - Vastagabb betűvel 6 lei. - Állást keresőknek 25% engedmény. - Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Személyszállító autó-vállalat. - Jancsó. Telefon 5-30 Brassó, Fekete-ucca 44. 6468

Aphrodan biztosan gyógyít köszvényt és rehumát. 6034

Üzlethelyiségek, istálló, raktárhelyiségek kiadó. Cim 6294 szám alatt a kiadóban.

Egy modern szőnyegszövőgép eladó. Arvaz-ucca 35. I. em. 6299

Keresek használt de jó karban lévő Alfa Separatort 200—400 litéig. Áránlatot kér: Klein könyvkereskedő, Sepsiszentgyörgy. 6300

Teherautó 2—2½ tonnás gyors teherautó Kardányos indítóval, üzemi képes állapotban nagyon előnyös áron eladó. Ajánlatok Schwabe Bruno Sibiu. Schiffbäumel 10. 6244

Gyermekszertő magyartanítónő magántanítónak vagy anyahelyettesnek ajánlkozik úri családnak. Cim 6285 sz. alatt a kiadóban.

Szászrégenben ujonnan épült szálloda épületben közvetlenül a vonat mellett **fodrász üzletnek** való helyiség kiadó. Értekezni Friedmann szállodásnál Szászrégen. 6284

Lóheremagot veszek, ármegállapításhoz 200 gr-os minta szükséges. Bartha Árpád Sf.-Gheorghe-Sepsiszentgyörgy. 6282

Keresek megvételre egy gyapjufésülő gépet és egy aszurozó és tambrulirozó gépet. Megkereséseket „Brassói Lapok” Tg.-Muresi Fiókiadóba. 6283

Trafik kezelesben jártas nő felvétetik. Gál Albert Brassó, Kapu-u. 68. 6278

Diót keresek megvételre nagyobb és kisebb tételben. Gál Albert Brassó, Kapu-ucca 68. Telefon 315. 6279

Fotografus segéd teljes ellátással alkalmazást talál. Foto elita Bucuresti, Calea Victoriei 65. 6289

Eladó egy 12 HP. benzinnel motoros cséplőgarnitúra 1000 mm-es Hoffner cséplővel, egy 760-as Kálai cséplő, 10 HP. benzinnel motorral. Egy 1000 mm. vasráms cséplő külön. — Valamennyi teljesen üzemképes állapotban, minden felszereléssel. — Vas és Fémáruipar Turda, Str. Ștefan Cel mare 1. a. 6191

Szántó vagy építkezési telek eladó. Erdelódi Romántemplom-ucca 36. 6289

Eladó teherautó „Vomag” védjeggyel, 4 tonnás, hordányos indítóval, új abroncsokkal és tartalék gummikkal. Dumitru Petru București, Strada Mocu-neutra 10. 6368

Gépirásra két hét alatt bárkit megtanítok, másolásokat elvállalok. Kórház-ucca 19, hátul az emeleten. 6480

Mielőtt ékszerrel adná, győződjön meg, hogy platina, arany, ezüst, briliáns, gyémánt és fog-sorokért legmagasabb árat fizet. 14 karátos arany 16-mótt karika gyűrű 750 le pára. Rosenberg M. ékszerész. Brassó, Kapu-u. 3 sz. 5711

Kiutó leány felvétetik a Brassói Lapok kiadóhivatalába.

Üzemben lévő pekés jól felszerelve azonnal eladó. Érdeklődni lehet György Imrénél, Ghimeș-Făget. 6308

Olcsón eladó egy teljesen kifogástalan 1912-beli 10 lóerős benzín motorcséplő garnitúra Clayton-Shutleworth-garnitúra. A cséplő 1080 mm. dobszélességű mindenhol gyűrűs csapágyakkal, és egy 1912-beli Hoffner-6-os gőzlokomobil, 8 lóerős. Csak személyesen tárgyalok, levelekre nem válaszlok. Nika Mihály, Nagyborosnyó. 6307

Egy teljesen jókarban lévő 4 lóerős gőzcséplő garnitúra herceftővel, kivándorlás miatt azonnal eladó. Csak személyesen tárgyalok. Szabó, Barabás Udvarhely m. Agostonfalva állomás. 6308

Egy jókarban lévő cipesz sima varrógép tányos áron eladó. Cim 6304 sz. alatt a kiadóban.

Házalótűgyőzők háromszáz lejen felül le-reshetnek naponta, Tár-tűzolóanyag meg-ritő készülék eladására. Minden háznál kell. Szabó tűzőgyőzőség, Szentján-ucca 32. 6309

Keresek 1—2 újság-varróleányt, aki önállóan dolgozni tud Imrénél el-advát termében. Len-28. 6310

Perleki pozitív-negatív retuschnő, ki a modern főlvételekben is jár-felvétetik. Csak első-sor munkáról jelentkezők-tesztet fényképezés-Brassó.

Egy zongora jótá-áron eladó. Kórház-14 sz. emeleten. 6311

Soci György posztó-áruházaiban, Brassó

rövid ideig tartó nagy szövet-eladás. 20.000 m. szövet kerül eddig nem létezett árakon eladásra.

Kapu-u. 27. sz. alatti áruházban

15.000 méter szövet-áru

30%-al olcsóbban mint bárhol áll a vásárlóközönség rendelkezésére.

A Weisz Mihály-u. 18. sz. üzletben

5000 méter szövet-maradék

beszerzési áron alul lesz eladva.

Ezen hallatlan olcsó árak csak rövid ideig érvényesek!

2105

Nyomatott a „Brassói Lapok” nyomdavállalatának körítorgógépén, Brassóban.